

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/126/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124203084
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 03. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2124203084.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, adresa B. C. XXXX/X, A., zastúpeného advokátom: Mgr. Matej Vida, so sídlom Papraďová 3, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy 8.765,02 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 106C/43/2024-436 zo dňa 5.6.2025, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol (výrok I.) a žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2. Pri rozhodovaní prvoinštančný súd vychádzal z dokazovaním preukázaného skutkového stavu, keď ustálil, že žalobca je od roku 2009 hasičom, z toho od 25.11.2010 až doposiaľ v stálej štátnej službe vo funkcii hasič. Jeho služobným úradom je KR HaZZ v A., organizačná jednotka OR HaZZ, s miestnom vykonávaní štátnej služby na hasičskej stanici v A.. Služobný čas žalobcu v rokoch 2020 a 2021 bol rozvrhnutý tak, že týždenný pracovný čas sa skladal zo 17-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 7-hodinovou pohotovosťou a v rokoch 2022 a 2023 zo 16-hodinových zmien s bezprostredne nasledujúcou 8-hodinovou pohotovosťou. Žalobca aj počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti sa musel zdržiavať na pracovisku, pričom neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa žalobcovi nezapočítavala do fondu pracovného času. Žalobca je ženatý od XX.X.XXXX, pričom dňa XX.X.XXXX sa mu narodila dcéra D..

3. Z výplatných pásov žalobcu za obdobie mesiacov 1/2021 až 12/2023 (č. l. 46 až 55 spisu) je zrejmé, že za mesiac 1/2021 boli príjmy žalobcu v čistom 1.583,83 eura, ďalší príjem v čistom v sume 269,63 a doplatok v čistom v sume 269,63 eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 2.123,09 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.936,94 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 12,96 eura. Za ostatné mesiace dosahoval žalobca nižší príjem, okrem mesiaca 10/2021. Podľa výplatných pásov za rok 2021 odpracoval žalobca 140,47 hodiny v mesiaci 2/2021, 155,25 hodiny v mesiaci 3/2021, 85 hodín v mesiaci 4/2021, 119,73 hodiny v mesiaci 5/2021, 187,40 hodiny v mesiaci 6/2021, 75,92 hodiny v mesiaci 7/2021, 119 hodín v mesiaci 8/2021, 136,68 hodiny v mesiaci 9/2021, 136 hodín v mesiaci 10/2021, 165,76 hodiny v mesiaci 11/2021 a 156,13 hodiny v mesiaci 12/2021. Hodinový plat podľa výplatných pásov za mesiace 1/2021 až 8/2021 bol vo výške 9,4242 eura/hodina, za mesiace 9/2021 až 12/2021 bol vo výške 9,5455 eura/hodina.

4. Za mesiac 1/2022 boli príjmy žalobcu v čistom 1.236,23 eura, ďalší príjem v čistom v sume 142,- eur a doplatok v čistom v sume 142,- eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 1.520,23 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.354,50 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 23,73

eura. Za ostatné mesiace dosahoval žalobca nižší príjem, okrem mesiacov 3/2022, 8/2022, 11/2022 a 12/2022. Podľa výplatných pásov za rok 2022 odpracoval žalobca 115,50 hodiny v mesiaci 1/2022, 120 hodín v mesiaci 2/2022, 164,90 hodiny v mesiaci 3/2022, 97 hodín v mesiaci 4/2022, 144 hodín v mesiaci 5/2022, 134,60 hodiny v mesiaci 6/2022, 128 hodín v mesiaci 7/2022, 65,43 hodiny v mesiaci 8/2022, 167 hodín v mesiaci 9/2022, 160,67 hodiny v mesiaci 10/2022, 152,12 hodiny v mesiaci 11/2022 a 157,72 hodiny v mesiaci 12/2022. Hodinový plat podľa výplatných pásov za mesiace 1/2022 až 6/2022 bol vo výške 9,5455 eura/hodina, za mesiace 7/2022 až 10/2022 bol vo výške 9,7697 eura/hodina, za mesiace 11/2022 a 12/2022 bol vo výške 9,8424 eura/hodina.

5. Za mesiac 1/2023 boli príjmy žalobcu v čistom 1.378,15 eura, ďalší príjem v čistom v sume 103,29 eura a doplatok v čistom v sume 103,29 eura, t. j. celkový príjem v čistom spolu 1.584,73 eura, pričom na účet mu bola poukázaná „iba“ suma 1.466,74 eura, a nie suma (vyššia) po odpočítaní stravného 24,70 eura. Nižší príjem dosiahol iba za mesiace 3/2023 a 5/2023. V ostatné mesiace v roku 2023 dosahoval vyšší príjem než v mesiaci 1/2023. Podľa výplatných pásov za rok 2023 odpracoval žalobca 128 hodín v mesiaci 1/2023, 139,72 hodiny v mesiaci 2/2023, 144,62 hodiny v mesiaci 3/2023, 166,33 hodiny v mesiaci 4/2023, 50,18 hodiny v mesiaci 5/2023, 162,59 hodiny v mesiaci 6/2023, 49,22 hodiny v mesiaci 7/2023, 116,72 hodiny v mesiaci 8/2023, 145,98 hodiny v mesiaci 9/2023, 152 hodín v mesiaci 10/2023, 153,25 hodiny v mesiaci 11/2023 a 176 hodín v mesiaci 12/2023. Hodinový plat podľa výplatných pásov za mesiace 1/2023 až 5/2023 bol vo výške 10,4212 eura/hodina, za mesiace 6/2023 až 8/2023 bol vo výške 10,7424 eura/hodina, za mesiace 9/2023 až 12/2023 bol vo výške 11,5939 eura/hodina.

6. Žalobou požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vypočítal žalobca nasledovne: (220,50 hodín v roku 2021 x 9,42 eura/hod.) + (342 hodín v roku 2022 x 9,55 eura/hod.) + (315 hodín v roku 2023 x 10,42 eura/hod.) + 12 hodín za 3. týždeň v roku 2024 x 11,65 eura), spolu 877,50 hodín v celkovej sume 8.765,02 eura (tabuľka na č.l. 45 súdneho spisu). Z uvedeného je zrejmé, že žalobca si uplatnil žalobou aj náhradu nemajetkovej ujmy za 12 hodín v 3. týždni roku 2024 napriek tomu, že ani časť roka 2024 nespadá do rozhodného obdobia podľa žaloby (2/2021 až 12/2023). Taktiež predložil výplatnú pásku za mesiac 1/2024 napriek tomu, že nespadá do rozhodného obdobia podľa žaloby.

7. Z plánu služieb za mesiace 4/2021 až 12/2023 (č. l. 9 až 41 spisu), z tabuľky žalobcu o presahu započítaných hodín presahujúcich 48 hodín týždenne (č. l. 45 spisu), a z tvrdení žalobcu, ktoré neboli v tomto spore sporné, z výplatných pásov žalobcu za obdobie mesiacov 1/2021 až 12/2023 (č. l. 46 až 55 spisu) je zrejmé, že v období od 2/2023 do 12/2023 si odpracoval žalobca nad rozsah 48 hodín týždenne celkom 877,50 hodiny mínus 12 hodín (12 hodín z roku 2024 totiž nespadá do rozhodného obdobia). Pri tomto výpočte vychádzal žalobca jednotlivých týždňov z fondu pracovného času, a nie z reálne odpracovaných hodín, keďže v týchto hodinách je zahrnutý aj čas dovolenky aj čas služobného voľna, a nevychádzal pričom z žiadneho priemerného týždenného pracovného času, ale iba z fondu pracovného času za jednotlivé 7 bezprostredne po sebe nasledujúcich dní.

8. Žalovaný výpočtom priemerného týždenného služobného času žalobcom skutočne odslúžených hodín v sledovaných 6-mesačných referenčných obdobiach (č. l. 167 súdneho spisu) dospel k zisteniu, že priemerný týždenný pracovný čas skutočne odslúžených hodín bol v období mesiacov 4/2021 až 9/2021 v rozsahu 41,914 hodín týždenne, od 10/2021 do 3/2022 bol 48,129 hodín, od 4/2022 do 9/2022 bol 43,851 hodín, od 10/2022 do 3/2023 bol 47,20 hodín, od 4/2023 do 9/2023 bol 42,775 hodín, od 10/2023 do 3/2024 bol 47,646 hodín, a teda rozsah priemerného týždenného pracovného času 48 hodín presiahol iba v jednom referenčnom 6-mesačnom období, a to iba o 0,129 hodín v priemere týždenne, a to v mesiacoch 10/2021 až 3/2022.

9. Z výsluchu svedka D. B. B. uskutočnenom na pojednávaní dňa 28.1.2025 prvoinštančný súd zistil, že svedok nastúpil do HaZZ v roku 2010 ako hasič, odkedy je nepretržite v štátnej službe. Ako hasič pracoval na 24-hodinové zmeny a chodil na výjazdy do novembra 2023. Od 1.12.2024 až doposiaľ je svedok riaditeľom OR HaZZ v E.. Po 22.00 hod. má hasič na voľno alebo pohotovosť. Počas pohotovosti musí byť prítomný na stanici, ale môže vykonávať, čo chce, kedy už neplatia pre neho nariadenia veliteľa. Je na rozhodnutí hasiča, akým spôsobom bude tráviť čas na stanici po 22.00 hod., či bude oddychovať, ležať, spať, pozeráť televízor alebo sa učiť. Mnohí hasiči využívali tento čas na učenie, a urobili si tak vysoké školy. Od hasiča sa očakáva počas pohotovosti, aby bol fyzicky prítomný na stanici, a aby bol pripravený na výjazd do jednej minúty od vyhlásenia poplachu. Po 24-hodinovej službe vznikali svedkovi 2 dni voľna, kedy si vybavil, čo chcel. Keď nebol v noci výjazd, prišiel ráno domov z práce relatívne

oddýchnutý. Keď bol výjazd, prišiel hasič domov ráno vyčerpaný. Nadránom zvyknú bývať často výjazdy k dopravným nehodám. Hasič zvykne mať 24-hodinových zmien v mesiaci v počte asi 10 alebo 11. Ak sa zavedie nejaký predpis, aby sa dodržiaval 48-hodinový pracovný týždeň, hasičom nebude musieť vyhovovať takýto limit týždenného pracovného času, pretože potom budú častejšie chodiť do práce, než je to doteraz. Hasiči majú služby naplánované vopred, a v kalendári Google si vedľa hasiči plán služieb pozrieť s veľkým časovým predstihom. Keď absolvuje hasič nejaké školenie, tak sa mu to zapíše do tohto plánu služieb. Dovolenky v E. si zvyknú hasiči nahlasovať koncom mesiaca na ďalší mesiac. V prípade náhlej zmeny, keď napríklad niekto ochorie, zavolá sa inému hasičovi, či je ochotný nastúpiť do služby inokedy, a potom má zase 3 dni voľna. Málakedy ide o oficiálnu zmenu služieb zo strany zamestnávateľa. Hasiči v E. si bežne medzi sebou povymieňajú služby, a takáto možnosť vymieňania služieb vyhovovala aj samotnému svedkovi, keď mával ako hasič 24-hodinové zmeny. Ochota kolegov svedka na výmenu služby bola vždy, nebol s tým problém. Keď sa svedkovi míňali dni dovolenky, povymieňal si služby s inými hasičmi, a mal viac dní voľna, alebo ho mal vtedy, keď voľno potreboval. Z tabuľky odpracovaných hodín žalobcu za obdobie 6 mesiacov, vyhotovenej žalovaným, svedok vyvodil, že najviac prekročení 48-hodinového času v týždni bolo v rokoch 2021, ale v roku 2022 dosahoval slabých 44 hodín týždenne. Nerovnomerný počet odpracovaných hodín mohol byť spôsobený rôznymi kurzami, v danom prípade napr. pilčícky 2-dňový kurz, inokedy dovoz príslušníkov z Bardejova, kedy sa hodiny nazbierali, a čerpali sa až v ďalších mesiacoch. Ak hasič získa voľno za prácu vo sviatok, napríklad za prácu na Štedrý deň, keďže vtedy je už koniec roka a dovolenkové obdobie, často sa stane, že takto získané voľno môže hasič reálne čerpať až vo februári nasledujúceho roka.

10. Z výsluchu žalobcu uskutočnenom na pojednávaní dňa 28.1.2025 súd prvej inštancie zistil, že je hasičom v HaZZ od roku 2009. Je v práci každý mesiac minimálne 240 hodín, keďže hasiči mávajú každý mesiac 10 služieb 24-hodinových. Po každej 24-hodinovej službe majú 2 dni voľna, počas ktorých dní majú priestor na rôzne školenia, výcviky, zdokonaľovanie sa a ešte aj veľké cvičenia. Žalobca je navyše záchranár, tak musí navyše navštevovať aj zdravotnícke kongresy, zdravotnícke kurzy a semináre. Napriek tomu, že mal veľmi veľa odpracovaných hodín, koncom decembra mal v pracovnom fonde minú 4 hodiny, tak musel ísť ešte pred službou do roboty doslúžiť tie 4 hodiny. Stále je v robote 240 hodín mesačne plus navyše rôzne kurzy a školenia, napriek tomu musí chýbať hodiny vo fonde pracovného času. Tento problém sa týka všetkých hasičov, nielen žalobcu. Dovolenku má hasič len 16 dní v roku, ktorú minie veľmi rýchlo. Po zistení problému s prekračovaním 48-hodinového týždenného pracovného času vydalo ministerstvo smernicu, ktorá im už tieto hodiny nezaráta do pracovného času. Náhradu nemajetkovej ujmy si uplatňuje žalobca za obdobie, kedy táto smernica neexistovala. Žalobca nemá v súčasnosti na voľnočasové aktivity už žiadny čas ani energiu. Kedysi sa venoval turistike a bicyklovaniu. Mal aj motorku, ktorú predal. Keď má čas, tak sa venuje turistike a rodine. Má malé dieťa, ktorému sa snaží venovať naplno, a aj manželke. Manželka žalobcu nevie pochopiť, ako je možné, že je žalobca je každý mesiac v mínuse so 4-5-mi hodinami napriek tomu, že žalobca reálne odrobí veľmi veľa hodín. Žalobca chodieval pomáhať aj svojim rodičom, ale aj svokrovcom, ktorí bývajú 200 km od A.. Rodičia aj svokrovci žalobcu majú rodinné domy a záhrady, na jeseň im pomáha s rýľovaním. Veľakrát sa nemohol žalobca dostaviť na rôzne rodinné oslavy. S manželkou sa spoznal, už keď bol hasičom, a keď ešte nemali dieťa, manželke až tak neprekážalo, keď často nebol doma. Teraz, keď majú malé dieťa, manželka žalobcovu častú neprítomnosť už pociťuje, hlavne, keď žalobca nespáva doma. Svoje zamestnanie by žalobca nemeril, no štát začal robiť to, že hasičom nezapočítava do fondu pracovného času všetok čas, počas ktorého sú v práci. Keď bol žalobca mladší, dva dni voľna po 24-hodinovej službe mu postačovali na regeneráciu, ale teraz s vekom sa pridružujú zdravotné problémy, rodinné povinnosti a starosti s rodičmi. Teraz už žalobcovi nestačia dva dni voľna na oddych, keďže aj výcviky mávajú hasiči stále počas voľna. Žalobca pociťuje zvýšenú únavu, po službe veľa nenaspí. Z osobného voľna môže byť hasič stiahnutý spravidla vtedy, keď sú veľké nehody, akcie alebo katastrofy, kedy hasiči z A. chodievajú aj do Piešťan aj do okolitých okresných miest. Žalobca navyše jazdí na sanitke, tak má toho ešte viac. Počas pohotovosti v práci sa nedá dobre spať, sú tam vtedy 6-ti hasiči, a navzájom sa vyrušujú. V noci mávajú veľa výjazdov. Aj keď niektorí hasiči nejdú reálne na výjazd, musia počas poplachu naštartovať autá a otvoriť brány pre tých kolegov, ktorí idú na výjazd do minúty od oznámenia výjazdu. Hasiči, ktorí na výjazd nejdú, majú v skutočnosti nočnú pohotovosť prerušenú, ale zaplatené za ňu nemajú, a stáva sa to aj 4x za noc. Keď sa hasiči vrátia zo zásahu, dajú do poriadku autá, očista sa od blata, a idú na izbu. Ani kolegovia, ktorí by už mali spať, niekedy čakajú na tých zo zásahu, aby im dali vedieť, ako zásah prebieha. Žalobca nemá žiadne kompetencie, ktoré by mu umožňovali výrazne zasahovať do plánu služieb. Často sa stáva, že počas nočnej pohotovosti žalobca nič nespí. K podaniu žaloby sa rozhodol žalobca z dôvodu, že aj keď robí 240 hodín mesačne, zaráta mu tu zamestnávateľ iba 160, ale žalobca

je reálne mimo domova tých 240 hodín, a chce, aby sa situácia niekam pohla, aby sa to riešilo. Po 16 rokoch služby je povinný opakovane absolvovať kurzy, a tento stav už považuje žalobca za neúnosný. Predmetná situácia už zasahuje do fyzického zdravia žalobcu, má preťažené koleno, s ktorým ide na operáciu, aj ramená ma preťažené, s vekom je to iné. Po poslednej lekárskej prehliadke mal klasifikáciu A (t. j. zdravý, vhodný na zásahy v teréne - pozn. súdu), keďže problémy s kolenom začal mať neskôr. Do HaZZ nastupoval žalobca za tých istých okolností, ale „štát si začal s nimi robiť, čo chce.“ Napriek tomu, že pri vstupe do HaZZ zložil žalobca prisahu, on aj niektorí jeho kolegovia iba chcú, čo im patrí. Otázka problému s nezapočítavaním hodín do fondu pracovného času sa začala riešiť medzi hasičmi na veľkých cvičeniach a kurzoch, kde sa stretávajú hasiči z celého Slovenska. Hasiči, ktorí podali žaloby, majú dokonca aj podporu svojich nadriadených, ktorí im tiež povedali, že majú na to nárok.

11. Právne prvoinštančný súd vec posúdil na základe aplikácie čl. 7 ods. 2, ods. 5, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 40 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, čl. 288 a 291 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 1, 2, 3 písm. b) a iii), čl. 19 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES z 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (v texte aj len Smernica), čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1, 2 Smernice Rady č. 89/39/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 až 3, § 91 ods. 1, § 92 ods. 1 a 2, § 97 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbere (v texte aj len ZoHaZZ), jeho novely zák. č. 258/2024 Z.z. s účinnosťou od 1.11.2024 k ust. § 97 ods. 3, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, § 101, § 488 a § 489 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v účinnom znení (v texte aj len OZ), § 185 ods. 1, § 151 ods. 1, § 215 ods. 1 a 2 CSP.

12. Prvoinštančný súd vychádzal z toho, že predmetom sporu je žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku prekročenia limitu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v období rokov od apríla 2021 do decembra 2023, pretože v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do ZoHaZZ sa neaktívna časť služobnej pohotovosti žalobcu ako hasiča nezapočítavala do fondu jeho služobného času. Nemajetková ujma mala žalobcovi vzniknúť pri nesprávnej implementácii smernice EÚ (ES) do vnútroštátneho právneho poriadku SR.

13. Vykonaným dokazovaním listinami, a to rozhodnutím riaditeľa KR HaZZ v A. zo dňa 30.11.2010, výzvou na úradu pohľadávky zo dňa 29.1.2024, odpoveďou MV SR zo dňa 8.2.2024, tabuľkou pracovného času žalobcu, výplatnými páskami žalobcu, prehľadom plánu služieb, výpočtom priemerného týždenného služobného času v sledovaných referenčných obdobiach, rodným listom dieťaťa žalobcu, sobášnym listom, ako aj výsluchom svedka D. B. B., výsluchom žalobcu, vyjadreniami strán sporu, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu, súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca je hasičom od roku 2009, v stálej štátnej službe vo funkcii hasič na hasičskej stanici v A. je od 25.11.2010 až doposiaľ. Žalobcovi sa neaktívna časť pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času, avšak za takto strávený čas na hasičskej stanici je hasič ohodnotený asi 15 %-tami jeho hodinovej mzdy v bežný deň, a 30 %-tami za neaktívnu časť pohotovosti vo sviatok. Tieto tvrdenia boli medzi stranami nesporné.

14. Spornými boli najmä pasívna vecná legitimácia žalovaného, skutočnosť, či žalovaný porušil právo EÚ závažným spôsobom nesprávnou implementáciou smernice 2003/88/ES, a či v priamej príčinnej súvislosti s týmto porušením vznikla žalovanému ujma na jeho osobnostných právach, ďalej závažnosť tejto ujmy a primeranosť výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sporným bolo aj to skutkové tvrdenie žalobcu, že žalobca v rozhodnom období (od februára 2021 do decembra 2023) odpracoval celkovo 877,5 hodín nad rámec maximálneho týždenného pracovného času, do ktorého času započítal žalobca v žalobe aj dni čerpania dovolenky a služobného voľna. Z uvedeného času reálne (fakticky) odpracoval žalobca 604 hodín nad rámec 48-hodín týždenne. Preukázateľne však žalobca do tohto času započítal aj 12 hodín z januára 2024 napriek tomu, že január 2024 nespadá do rozhodného obdobia v tomto spore.

15. Vykonaným dokazovaním dospel prvoinštančný súd k záveru, že týždenný pracovný (služobný) čas žalobcu ako príslušníka hasičského zboru SR sa v rozhodnom období skladal zo 17 resp. 16-hodinových pracovných zmien, po ktorých nasledovala 7 resp. 8-hodinová služobná pohotovosť žalobcu, pričom súhrn takéhoto týždenného pracovného času má potenciál prekračovať 48 hodín, pretože neaktívna časť

služobnej pohotovosti žalobcu sa nezapočítava do služobného času. Uvedené je zrejmé z ust. § 86 ods. 2 zákona o HaZZ a § 92 ods. 1 zákona o HaZZ, z ktorých vyplýva, že zákon rozlišuje medzi vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci služobného času a vykonávaním štátnej služby hasiča v rámci určenej služobnej pohotovosti, keď služobná pohotovosť bezprostredne nadväzuje na služobný čas hasiča. V oboch prípadoch ide síce o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa však v zmysle zákona do služobného (pracovného) času hasiča nezapočítava, a to napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný smernicou. Súd prvej inštancie mal však za to, že čas služobnej pohotovosti je potrebné zahrnúť do výpočtu maximálneho týždenného pracovného času, pretože rozhodujúcim faktorom pre to, či sú naplnené znaky pojmu služobný alebo pracovný čas, je skutočnosť, že hasič je povinný byť prítomný na mieste určenom služobným úradom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby.

16. Vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ teda umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času, a rozvrhnúť žalobcovi pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice. Zákon o HaZZ v rozpore so smernicou tak vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas. Žalovaný v rámci preberania smernice po vstupe (SR) do Európskej únie (s účinnosťou od 1.5.2004) nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť je pracovným (služobným) časom hasiča.

17. Podľa bodu 5. Prílohy č. 4 zákona o HaZZ bola síce smernica 2003/88/ES prebratá do zákona o HaZZ, avšak len formálne, pretože cieľ sledovaný jej článkom 6 písm. b) (t. j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v uvedenom zákone dosiahnutý. Podľa čl. 2 ods. 1 a 2 smernice, pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, pričom čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Prekročenie maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín stanoveného v čl. 6 písm. b) smernice pritom umožňuje skutočnosť, že predmetná smernica nebola správne prebratá do slovenského právneho poriadku, resp. do zákona o HaZZ, keďže žalovaný v rámci preberania smernice nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť predstavuje pracovný čas pracovníka. Výsledkom nesprávnej transpozície bola skutočnosť, že zákon o HaZZ, v rozpore so smernicou, vyčleňuje zo služobného času hasiča čas určenej služobnej pohotovosti, z ktorého dôvodu služobný úrad nezapočítava čas strávený služobnou pohotovosťou príslušníka HaZZ do fondu pracovného času.

18. Ust. § 86 ods. 1 zákona o HaZZ pritom nepredstavuje transpozíciu čl. 6 písm. b) smernice, ale rieši len nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času na obdobie 6 mesiacov.

19. Na službu hasiča sa pritom nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti smernice uvedené v čl. 2 ods. 2. smernice č. 89/391/EHS. Cieľom smernice č. 89/391/EHS je zavedenie opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. V zmysle čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES, sa táto vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Rozsah pôsobnosti smernice č. 89/391/EHS sa má vykladať v širšom zmysle, pričom výnimky z jej pôsobnosti stanovené v čl. 2 ods. 2 sa musia vykladať reštriktívnym spôsobom. Ustanovenie čl. 2 ods. 2. smernice č. 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti tejto smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ktorých osobitná povaha je nevyhnutne v rozpore s pravidlami uvedenými v tejto smernici. Súd mal tiež za to, že na žalobcu sa vzťahuje čl. 17 ods. 3. písm. b) bod iii) smernice, ktorý odklon od čl. 6 neumožňuje. V tejto súvislosti odkazuje súd aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ (veľká komora) zo dňa 5.10.2004 v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 (Bernhard Pfeiffer a i. proti Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV), v ktorom súdny dvor uviedol, že: „článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391 nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti smernice 89/391 sa teda musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska bola výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna

situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy.“

20. Smernica je v zmysle čl. 29 adresovaná členským štátom, a tieto zodpovedajú za jej správne prebratie do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov, a preto žalovanému ako členskému štátu Európskej únie, a teda ako adresátovi smernice, v konaní o náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym prebratím do právneho poriadku svedčí pasívna vecná legitímácia. Článok 6 písm. b) smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (porov. rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß proti Stadt Halle). S poukazom na uvedené sa môže žalobca ako jednotlivec voči Slovenskej republike ako žalovanému domáhať náhrady škody, ktorá mu vznikla porušením práva EÚ, čím je daná aktívna legitímácia žalobcu a pasívna legitímácia žalovaného v tomto spore.

21. Z dôvodovej správy k zákonu č. 561/2005 Z.z., ktorým bola s účinnosťou od 1.1.2006 transponovaná (hoci neúplne, resp. nepresne) smernica 2003/88/ES do zákona o HaZZ, je, okrem iného, zrejmé, že tvorcom tohto vládneho návrhu zákona bolo práve Ministerstvo vnútra SR, a preto neobstojí obrana žalovaného, že implementáciou smernice bola podľa rozhodnutia Úradu vlády SR priradená Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR a Ministerstvom dopravy a výstavby SR. Súd v tomto smere poznamenáva, že predmetnú smernicu bol potrebné transponovať do viacerých zákonov, na ktorých návrhoch noviel (zákonov) sa podieľali rôzne ministerstvá, v závislosti od úseku ich pôsobnosti.

22. Porušenie čl. 6 písm. b) smernice možno považovať za dostatočne závažné, pretože došlo k porušeniu jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neopúšťa členským štátom priestor na voľnú úvahu, a zároveň ide o porušenie práva únie, ktoré je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Napriek uvedenému nebolo možné žalobe vyhovieť z nasledovných dôvodov:

23. Samotný žalobca uviedol v žalobe, že SD EÚ vo svojej judikatúre uvádza, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením únieového práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené tri podmienky, a to: a) že cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b) existencia škody, c) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. V prejednávanej veci však nebol preukázané ani vznik škody, resp. ujmy, a tým ani priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou, resp. ujmu.

24. K tvrdeniu žalobcu, že podľa judikatúry SD EÚ porušenie smernice štátom je závažné samo osebe, konajúci súd poukazuje na potrebu rozlišovania medzi pojmom závažnosť porušenia práva EÚ, v danom prípade porušenia smernice, resp. povinnosti štátu transponovať smernicu, od závažnosti nemajetkovej ujmy, ktorá mala vzniknúť žalobcovi v priamej príčinnej súvislosti s porušením povinnosti štátu transponovať smernicu do svojho vnútroštátneho právneho poriadku v súlade s cieľom smernice. Závažnosť porušenia, teda závažnosť neoprávneného zásahu samo osebe nevyvoláva automaticky priamy následok v podobe závažnej nemajetkovej ujmy na osobnostných právach každého jednotlivca, ktorého sa smernica týka, a teda ani žalobcu.

25. Žalobca svoj nárok uplatnený žalobou skutkovo vymedzil tak (a takto ho urobil predmetom posúdenia súdom), že ide o nemajetkovú ujmu žalobcu s poukazom na porušenie práva žalobcu na ochranu zdravia, na súkromie a rodinný život, a to z dôvodu, že musel na úkor svojho zdravia, súkromia a rodinného života po práci reálne odpracovať viac, ako v zmysle smernice odpracovať mal a mohol, pričom prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojej rodine, priateľom, rekreácii, vzdelávaniu, záľubám, športu, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a činnostiam každodenného života. Zároveň žalobca tvrdil, že jeho pracovný čas v uplatňovanom období presiahol opakovane hranicu 48 hodín týždenne, a to celkovo o 877,5 hodín nad rámec takto stanoveného maximálneho týždenného pracovného času. Na pojednávaniach v tomto spore žalobca uviedol, že z uvedeného celkového počtu 877,5 hodín reálne odpracoval 604 hodín viac, než 48 hodín v týždni v období od 24.5.2021 až do 21.1.2024 (napriek tomu, že predmetom sporu je obdobie do 31.12.2023 - pozn. súdu).

26. Ústava SR vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnené zasahovať, resp. spôsobiť jej ujmu, pričom rodinný život a právo na jeho ochranu je súčasťou súkromia.

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu a skutočnosť, že takýto zásah bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Zákon teda neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu. Predovšetkým musí ísť o zásah protiprávny (neoprávnený), ktorý je súčasne objektívne spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v narušení súkromia (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 424/2012 zo dňa 6.11.2014). Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nie sú rozhodujúce subjektívne pocity osoby, ktorej sa tvrdený zásah týka, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne v spoločenskom postavení) vnímala aj každá iná fyzická osoba (uznesenie NSSR sp. zn. 3Cdo/137/2008 zo dňa 18.2.2010).

27. Súdna ochrana osobnostnému právu žalobcu na zdravie a súkromný život by bolo možné poskytnúť vtedy, ak by konanie pôvodcu zásahu bolo neoprávnené, ďalej bolo by objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť, a zároveň by existovala priama príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby, objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Tieto tri podmienky musia byť splnené kumulatívne.

28. Žalobca ako poškodený bol podľa prvoinštannčného súdu povinný tvrdiť, aké konkrétne následky nastali v jednotlivých oblastiach jeho života v priamom dôsledku nesprávnej transpozície smernice, pričom bol zároveň povinný tieto svoje tvrdenia aj preukázať relevantnými dôkazmi. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodiť len zo samotnej nesprávnej transpozície smernice bez ohľadu na to, aká (a či vôbec) bola ujma na jednotlivých stránkach života dotknutej osoby. Práca žalobcu nad rámec maximálneho týždenného pracovného času môže predstavovať určitú nemateriálnu ujmu, to však ale žalobcu nezaväzuje povinnosti preukázať vznik tejto nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života a intenzitu zásahu, ako aj to, že napríklad ospravedlnenie nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy. Predmetom dokazovania je posúdenie toho, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, pričom je na žalobcovi ako poškodenom, aby svoje tvrdenia existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, v konaní hodnoverne preukázal. Žalobcu v spore zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosť, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávnej transpozície smernice, a následného prekračovania maximálneho týždenného pracovného času vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparácii je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch (porov. rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/443/2016 zo dňa 25.7.2017). Podporne poukazuje súd aj na uznesenie ÚSSR sp. zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.8.2018 a uznesenie ÚSSR sp. zn. IV.ÚS 271/2018 zo dňa 19.4.2018.

29. Pre úspech žaloby bolo potrebné, aby žalobca preukázal zásah (vrátane rozsahu tohto zásahu) do jeho osobnostnej sféry, teda do rodinných väzieb a zdravotného stavu v rozhodnom období, a aby zároveň preukázal priamu príčinnú súvislosť medzi prácou nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v rozhodnom období a týmto zásahom. Súd mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal ani vznik samotnej nemajetkovej ujmy, ani jej rozsah, a teda nemohol ani preukázať príčinnú súvislosť medzi prácou nad rámec maximálneho týždenného pracovného času a vznikom nemajetkovej ujmy. Žalobca v konaní nepreukázal taký zásah do súkromného alebo rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napríklad v medziľudských vzťahoch či v nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu v príčinnej súvislosti s výkonom práce, hoci to v žalobe tvrdil. V dôsledku nesprávnej transpozície smernice bez ďalšieho nie je možné priznať nárok na peňažnú náhradu. Žalobca mal naopak povinnosť v prípade uplatňovania peňažnej náhrady hodnoverne preukázať jednak vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, rozsah a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy.

30. V prejednávanej veci podľa súdu prvej inštancie teda žalobca neunesol ani bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno, vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy, rozsahu ujmy, príčinnej súvislosti a primeranosti požadovanej náhrady, z ktorého dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť. Napriek tomu, že žalovaný v priebehu celého konania poukazoval na to, že žalobca žiadnu konkrétnu ujmu netvrdí, žalobca neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, v čom konkrétne pociťoval ujmu na súkromnom a rodinnom živote, resp. na jeho zdraví. Žalobcova argumentácia v konaní bola len všeobecná, pričom žalobca ani konkrétne netvrdil, ani nepreukázal

dopad prekračovania maximálneho týždenného pracovného času na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho zdravie, prípadne iné sféry jeho súkromného života.

31. Samotnú nesprávnu transpozíciu smernice, nesprávnosť ktorej spočíva v umožnení prekračovať maximálny týždenný pracovný čas príslušníka HaZZ podľa čl. 6 smernice, nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého automaticky vzniká ujma na osobnostných právach príslušníka HaZZ, ale túto ujmu je potrebné tvrdiť a preukázať. Žalobca nepreukázal žiadne konkrétne následky, ktoré mu mali v súvislosti s vyššie uvedeným na jeho osobnostných právach vzniknúť. Pre úspech v tomto konaní nestačilo preukázať iba nesprávne transponovanie smernice, ale aj vznik nemajetkovej ujmy a tiež priamu príčinnú súvislosť medzi nesprávnym transponovaním smernice a vznikom nemajetkovej ujmy.

32. V žiadnom prípade nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície smernice prezumuje. Nesprávna transpozícia smernice totiž iba vytvára možnosť rozvrhnutia pracovného času žalobcu v rozpore so smernicou zo strany zamestnávateľa žalobcu, avšak tento môže urobiť rozvrhnutie pracovného času aj v súlade so smernicou. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby pre úspech v tomto spore postačovalo len preukázanie nesprávnej transpozície smernice, pretože bolo nevyhnutné v tomto spore aj preukázať konkrétne nepriaznivé následky v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou u konkrétneho žalobcu.

33. V konaní bolo sporným, či a aké následky na súkromný život a zdravie žalobcu mala skutočnosť, že v niektoré týždne pracoval nad rámec maximálneho týždenného pracovného času. Dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky stíha výlučne poškodeného, t. j. žalobcu (porov. uznesenie ÚSSR sp. zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.8.2018, uznesenie ÚSSR sp. zn. IV.ÚS 1/2012 zo dňa 12.1.2012).

34. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by nastali akékoľvek konkrétne negatívne následky v jeho živote z dôvodu nesprávnej transpozície smernice, ktoré by skutočne vnímal ako zásah do svojho práva na ochranu osobnosti, príp. práva na zdravie. Žalobca o následkoch v rámci výsluchu vypovedal, že chce, aby sa všetko robilo tak, ako sa má. Odrobí cca 240 hodín mesačne, ale vykazované má iba 160 hodín, a napriek tomu si musí ísť odrobiť zakaždým nejaké hodiny, lebo systém fondu pracovného času mu zakaždým vykazoval, že mu chýbajú odpracované hodiny. Z výsluchu žalobcu nemal prvoinštančný súd nepochybne za preukázané, že práca žalobcu nad rámec maximálneho týždňového pracovného času v rozhodnom období mala skutočne negatívny dopad na jeho súkromný a rodinný život alebo na jeho zdravie, resp. že by sa tým zasiahlo do jeho osobnostných práv. Hoci žalobca v replike výslovne tvrdil, že porušenie povinností žalovaného malo negatívny vplyv na rodinné vzťahy, osobné záujmy žalobcu, jeho fyzický a psychický stav, a že negatívny následok porušenia povinností žalovaného sa aj skutočne a hmatateľne prejavil, že negatívne sa to podpísalo na jeho fyzickom a psychickom stave, pravdivosť uvedeného tvrdenia žalobca ničím nepreukázal. Z výsluchu žalobcu, ako jediného relevantného dôkazu, neboli preukázané žiadne negatívne následky na jeho fyzickom a psychickom stave, skôr naopak, stále je zaradený do skupiny A ako zdravý hasič, vhodný do terénu. Plánovaná operácia kolena alebo preťaženie ramien, na ktoré poukazoval počas svojho výsluchu žalobca, nemusia totiž priamo súvisieť s tým, že odrobil viac než 48 hodín v niektorých týždňoch. Sám totiž poukazoval aj na svoj vek, že s pribúdajúcim vekom sa pridávajú aj zdravotné problémy a starosti, aj že chodí (manuálne) pomáhať svojim rodičom aj svokrovcom na ich rodinných domoch a v záhrade. K tvrdeniu žalobcu, že veľakrát sa nemohol pre prácu zúčastniť rodinných osláv, prvoinštančný súd poznamenal, že toto tvrdenie nielenže žalobca nepreukázal, ale nepreukázal, že by to priamo súviselo s jeho prácou v rozsahu prevyšujúcom nad 48 hodín týždenne. V neprospech žalobcu bola aj výpoveď svedka, ktorý sa vyjadril, že v prípade potreby si môžu hasiči navzájom vymeniť služby, a teda nič nebránilo žalobcovi vymeniť si službu s iným kolegom, ak sa naozaj chcel zúčastniť nejakej rodinnej oslavy. Nemôže si síce služby vymieňať pričasto, ale to je skôr dané charakterom samotnej práce hasiča, a nie odpracovanými hodinami v rozsahu, v ktorom prevýšili 48 hodín týždenne.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené podľa prvoinštančného súdu nebolo možné dospieť k inému záveru, než k tomu, že žalobca nielenže ani netvrdil konkrétny vznik nemajetkovej ujmy, vznik nemajetkovej ujmy nevyplýval ani z jeho výpovede na pojednávaní. Ak žalobca tvrdí zásah do práva na ochranu jeho osobnosti a zdravia, musí tvrdiť, ale aj preukázať, či, ako konkrétne a v akom rozsahu k nemu prišlo. Ide o požiadavku, ktorá platí aj pre konanie o ochrane osobnosti v prípade úmrtia blízkej osoby pri dopravnej

nehode, o ochrane osobnosti v prípade prietahov v konaní, o ochrane osobnosti v prípade nezákonného rozhodnutia. Súd prvej inštancie nevidel žiadny rozumný dôvod, prečo by to v tomto spore malo byť inak, keďže tento spor je sporom o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

36. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je existencia závažnej ujmy, pričom za závažnú ujmu je potrebné považovať ujmu, ktorú osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Nie sú pritom rozhodujúce subjektívne pocity tejto osoby, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. V tejto súvislosti prvoinštančný súd poukázal na to, že v prejednávanej veci žalobca nielenže nepreukázal, že sám ujmu pociťuje ako značnú (pritom to nevyplýva ani z jeho skutkových tvrdení týkajúcich sa jeho života a zdravia), nakoľko iba tvrdil, že ju pociťuje ako závažnú, avšak takéto tvrdenie nepreukazuje, že vôbec ujmu pociťoval, a že bola takej intenzity, že by ju bolo možné objektívne požadovať za závažnú. Preto nebola naplnená ani podmienka objektívneho vnímania ujmy, pretože nie každá osoba považuje prácu na úkor voľného času za ujmu na svojich právach. Niektoré fyzické osoby naopak veľmi radi trávajú všetok svoj voľný čas v práci, pretože nemajú žiadne záľuby, koníčky, športy. Nemajú žiadnych kamarátov a trávenie času v práci v rámci sobôt, nedieľ, nočnej práce a pod. im vôbec nevaďí, naopak ju vyhľadávajú, pretože si môžu zarobiť viac peňazí. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné, aby žalobca najprv preukázal súdu, že mal nejaké koníčky, mal nejaké záľuby, vykonával nejaký šport, mal kamarátov, s ktorými trávil čas, a že práve v priamej príčinnej súvislosti v dôsledku výkonu práce v rozsahu prevyšujúcom limit stanovený smernicou nemohol vykonávať svoje koníčky, nemohol vykonávať svoje záľuby a športovať, nemohol s kamarátmi tráviť čas, alebo že ho nemohol stráviť s rodinou. Uvedené však v civilnom sporovom konaní nebolo vôbec preukázané. Súd prvej inštancie uvedené skutočnosti nepovažoval za samozrejmosť vyplývajúcu z bežného života.

37. Bez ohľadu na uvedené, ak by sa aj žalobcovi podarilo v konaní preukázať zásah do jeho osobnostných práv v zmysle vzniku ujmy, prvoinštančný súd poukázal na skutočnosť, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať závažnosť zásahu, ktorý by odôvodňoval akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nestačí, aby žalobca zásah do svojich osobnostných práv označoval ako závažný, a že to tak pociťuje, ale je potrebné takúto závažnosť aj preukázať, čo sa žalobcovi nepodarilo.

38. V konaní bolo sporným, či žalobca v uplatňovanom období reálne odpracoval o 877,5 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Žalovaný nespochybňoval plán služieb predložený žalobcom (tzv. plachta) ako taký, ale iba výpočty, ku ktorým žalobca dospel, keď vychádzal z tohto plánu. Žalovaný konkrétne namietal, že žalobca pri výpočte uvedených hodín nesprávne započítal aj čas dovolenky a dni plateného voľna, čím žalovaný účinne spochybnil výpočet v tabuľke predloženej žalobcom. Po týchto opakovaných výhradách žalobcu, aj po predbežnom názore konajúceho súdu, pripustil žalobca, že by možno mal súd vychádzať z presahu 604 hodín reálne odpracovaného času žalobcom v období od 24.5.2021 do 21.1.2024. V konaní bolo preukázané, že žalobca vo svojich tvrdeniach o rozsahu odpracovaných hodín nad rámec smernicou stanoveného limitu týždenného pracovného času vychádzal aj z obdobia, ktoré nie je predmetom tohto sporu, konkrétne z januára 2024.

39. Prvoinštančný súd mal za to, že na účely určenia rozsahu prípadnej ujmy nebolo možné vychádzať z fondu pracovného času, pretože tento pojem nie je totožný s pojmom pracovný čas v zmysle smernice. Vychádzajúc z definícií pojmov pracovný čas a čas odpočinku v čl. 2 smernice, je zřejmé, že čas dovolenky a voľna nemôže spadať pod pojem pracovný čas (pretože žalobca v tomto čase nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa a ani nevykonáva svoju činnosť), ale ide o čas odpočinku. Fond pracovného času slúži len na výpočet platu, a sú v ňom zahrnuté všetky tie hodiny, za ktoré patrí žalobcovi plat. Nie všetky takto zahrnuté hodiny sú však reálne (fakticky) odpracovanými hodinami, keďže sú v ňom zahrnuté aj dovolenka a rôzne dni plateného voľna (ako napr. služobné voľno, náhradné voľno za prácu vo sviatok, práceneschopnosť, návšteva lekára, sprevádzanie rodinného príslušníka,...). Znamená to teda, že fond pracovného času nie je ukazovateľom počtu reálne odpracovaných hodín. Napriek tomu žalobca aj odpočinok zarátaval medzi odpracované hodiny, a od týchto odvíjal svoje výpočty, hoci za odpracované hodiny by mal zarátavať iba hodiny strávené v práci alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby. Vzhľadom na uvedené nebola preukázaná žalobcom tvrdená hodnota 877,5 hodín, ktoré mal skutočne odpracovať nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v

rozhodnom období. Na uvedený záver nemá vplyv novelizácia ust. § 97 zákona o HaZZ, keďže, ako už súd uviedol, je potrebné vychádzať z definícií pojmov pracovný čas a čas odpočinku v čl. 2 smernice.

40. Súd prvej inštancie poznamenal, že aj na žalobcu sa vťahovala prevenčná povinnosť podľa § 415 OZ, podľa ktorého, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Žalobca počas výsluchu uviedol, že pred vstupom do zboru bol oboznámený, ako bude fungovať jeho rozvrhnutie služobného času. Napriek tomu žalobca do zboru vstúpil, hoci si v rámci prevenčnej povinnosti uvedený vstup mohol a mal zvážiť a prípadne sa zamestnať u iného zamestnávateľa. Zároveň nebolo preukázané, že by žalobca namietal proti rozpisu služieb alebo proti prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času u zamestnávateľa. Z uvedeného nie je možné dospieť k záveru, že by si žalobca splnil prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 OZ.

41. Prvoinštančný súd pripomenul, že predmetom tohto sporu nie sú mzdové nároky žalobcu, ale náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť tým, že čas odpracovaný nad rozsah stanovený v čl. 6 smernice bol na úkor jeho voľného času, čím mal utpieť nemajetkovú ujmu na svojom súkromnom a rodinnom živote a na práve na zdravie. Žalobcovi totiž nič nebránilo, a nebráni (vychádzajúc z priameho účinku smernice) domáhať sa svojho nároku prostredníctvom žaloby podanej proti zamestnávateľovi a domáhať sa dodržiavania článku 6 písm. b) smernice pri plánovaní služieb, ako aj prípadne mzdových nárokov. Aj zo skutočnosti, že žalobca sa žiadnych nárokov voči svojmu zamestnávateľovi nedomáha, možno mať pochybnosti o tom, či žalobca skutočne pociťuje nesprávnu transpozíciu smernice za závažný zásah do svojich osobnostných práv.

42. Z ust. § 13 OZ nevyplýva možnosť súdu poskytnúť primeranú peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy len na základe existencie neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, t. j. bez preukázania negatívneho prejavu vo sfére osobnosti fyzickej osoby. Okrem toho, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zmysle § 13 ods. 2 OZ nastupuje až po tom, čo by sa zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ (upustenie od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti; odstránenie následkov týchto zásahov; primerané zadosťučinenie vo forme napr. ospravedlnenia) nezdalo postačujúce. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch teda môže byť priznaná za podmienok, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, a to napr. formou ospravedlnenia, uverejnenia rozsudku, a pod.

43. Žalobca bol pre úspech v spore povinný uniesť aj dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku nesprávnej transpozície smernice mu vznikla závažná ujma, ktorú je potrebné odškodiť finančne. Žalobca nepreukázal, prečo nemožno jeho nemajetkovú ujmu (ak by preukázal jej vznik a rozsah) uspokojiť inak než peňažnou formou, t. j. prečo by nepostačovalo zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ (t. j. napr. ospravedlnenie, zverejnenie rozsudku). Z ustanovenia § 13 OZ pritom vyplýva postupnosť krokov, ktoré je potrebné naplniť pre preukázanie nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy.

44. Nález ÚS SR sp. zn. II.ÚS 424/2012 zo dňa 6.11.2014 pripúšťa neúspešnosť žaloby o ochranu osobnosti pri nízkom stupni závažnosti zásahu, keď uzatvára, že dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je určitá ujma, pričom z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti a) neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu, b) opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu, c) opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu.

45. Súd prvej inštancie poznamenal, že nie je viazaný rozhodnutiami iných súdov v iných (hoci obdobných) veciach, na ktoré poukazoval žalobca, keďže nejde o záväzné rozhodnutia pre súd v tomto konaní. Najmä však poukazuje súd na skutočnosť, že súd musí ku každej žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy pristupovať individuálne. V tejto súvislosti odkazuje súd na uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.1.2023 (viac v odseku 82. tohto odôvodnenia), ktoré je použiteľné aj v prejednávanej veci, pretože ide rovnako o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, rovnako vychádzajúc z § 11 a nasl. OZ.

46. Nad rámec uvedeného prvoinštančný súd dodal, že:

- žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku. Bližšie sa však súd otázke premlčania nároku nevenoval, keďže žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nevznikol;

- nemožno hovoriť o vzniku nemajetkovej ujmy žalobcu pri každom prekročení reálne odpracovaného času izolovane za každý týždeň samostatne. Samotný žalobca teda odvodzuje dôvodnosť svojho žalobného nároku od výkladu smernice v rozpore s jej cieľom. Súd zdôrazňuje, že čl. 6 písm. b) smernice zakotvuje limit 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času, a teda smernica nevylučuje prekročenie 48 hodín pracovného času v niektorých týždňoch tak, aby priemer za dlhšie obdobie v konečnom dôsledku nepresiahol 48 hodín v týždni. Zákonite musí ísť preto zakaždým o priemer pracovného času vypočítaný z pracovného času za dlhšie obdobie, a nie za obdobie 7 dní. Na uvedenom výklade konajúceho súdu nič nemení fakt, že v rozhodnom období neobsahoval zákon o HaZZ žiadny týždenný limit pracovného času 48 hodín, ani žiadne referenčné obdobie, za ktoré by sa mal vypočítavať priemerný týždenný pracovný čas;

- uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy sa javí byť veľmi neprimeraná povaha žalobcom tvrdeného (avšak nepreukázaného) zásahu do jeho osobnostných práv, s prihliadnutím na sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré zvyknú súdy v SR priznávať obetiam trestných činov alebo titulom závažnejších zásahov do osobnostných práv, než ktoré boli žalobcom tvrdené. Žalobca pri svojich výpočtoch navyše vychádzal aj z hodín, ktoré mal odslúžiť nad rámec 48 hodín v týždni aj začiatkom roka 2024 (12 hodín v januári 2024) napriek tomu, že rozhodné obdobie podľa žaloby je za mesiace 2/2021 až 12/2023. Dokonca aj predložil výplatnú pásku za mesiac 1/2024.

47. Na základe vyššie uvedených skutočností, citovaných zákonných ustanovení a ustanovení prameňov práva EÚ súd prvej inštancie žalobu ako skutkovo a právne nedôvodnú zamietol v celom rozsahu (I. výrok).

48. Nakoľko v tomto spore bol plne úspešný žalovaný, a súd prvej inštancie nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP, prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 CSP priznal plne úspešnému žalovanému nárok náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (II. výrok), o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku, ktorý postup je v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP.

49. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom svojho advokáta odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP, pričom sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie s tým, že žalobcovi bude priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

50. Odvolateľ argumentoval tým, že súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uvádza, že predmetom tohto konania je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená v dôsledku prekročenia limitu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES {ďalej len „Smernica“} v období od februára 2021 do decembra 2023, pretože v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. (ZoHaZZ) sa neaktívna časť služobnej pohotovosti žalobcu ako hasiča nezapočítavala do fondu jeho služobného času.

51. K uvedenému žalobca poznamenáva, že ako aj vyplynulo zo žaloby a následného vyjadrenia žalobcu, uplatnený nárok pozostáva najmä zo skutočnosti, že žalovaný, ako služobný úrad žalobcu, rozvrhuje žalobcovi pracovné zmeny tak, že tento bežne odpracuje 3x 24 hodinové zmeny v priebehu jedného týždňa - odpracuje 72 hodín, hoci zo Smernice jednoznačne vyplýva, že maximálny týždenný pracovný čas žalobcu je 48 hodín, pričom žalovaný neprijal žiadne také opatrenia a mechanizmy, aby mohol byť tento čas počítaný iným spôsobom, v tzv. referenčných obdobiach. Skutočnosť, že služobná pohotovosť nie je súčasťou fondu pracovného času je pravdivá, a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času je spôsobené zo strany žalovaného najmä týmto pochybením, avšak podstatou okolnosťou je, že žalovaný počíta priemerný čas žalobcu za určité 6-mesačné obdobia. Žalobca v priebehu celého konania poukazoval na skutočnosť, že žalovaný neimplementoval žiadne také mechanizmy, ktoré by umožnili predmetné rozpočítanie času v takýchto obdobiach. Podľa názoru žalobcu je potrebné priemerný čas počítať za obdobie 7 kalendárnych dní priamo podľa čl. 6 písm. b) Smernice. Najmä, avšak nielen v tejto skutočnosti, je potrebné vnímať Smernicu ako nesprávne implementovanú, pričom vnútroštátny právny poriadok umožňuje žalovanému rozvrhovať zmeny tak, že výsledný čas pravidelne a dlhodobo prekračuje limit stanovený Smernicou.

52. Žalobca v priebehu konania poukazoval aj na rozhodnutie ESD sp. zn. C-254/2018 zo dňa 11.04.2019, pričom v tomto konaní sa Súdny dvor zaoberal referenčnými obdobiami v konkrétnom

prípade príslušníkov polície vo Francúzsku. Treba podotknúť (s poukazom na bod 42 odôvodnenia), že Francúzska republika vo svojom právnom poriadku mala v čase rozhodovania ESD už stanovené referenčné obdobia, ako aj odchýlky od nich, zatiaľ čo Slovenská republika takú úpravu nemala. Osobitne odvolateľ poukázal na body č. 43, č. 45 a č. 48 jeho odôvodnenia:

- „43.... treba konštatovať, že dosiahnutie cieľa smernice 2003/88 by bolo ohrozené, ak by používanie pevných referenčných období nebolo spojené s mechanizmami umožňujúcimi zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.

- 45. Vnútroštátnemu súdu v dôsledku toho prislúcha overiť, či vnútroštátna právna úprava sporná vo veci samej stanovuje mechanizmy, ktoré, ako vyplýva z bodu 43 tohto rozsudku, umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.

- 48.... článok 6 písm. b), článok 16 písm. b) a článok 19 prvý odsek smernice 2003/88 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období."

53. Žalovaný nevykonával ani takú legislatívnu činnosť, ak už tvrdí, že je potrebné aplikovať 6 - mesačné obdobia, aby zreteľne stanovil, či sú referenčné obdobia pevné alebo pohyblivé, od kedy a do kedy plynú a ako sa počas nich priemerný pracovný čas počíta (poukázal na bod 25. a bod 31. odôvodnenia rozsudku ESD C-254/18). Preto treba vzhľadom na znenie a kontext článkov 16 a 19 smernice 2003/88 ako aj jej ciele určiť, či referenčné obdobia môžu byť definované ako obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, teda pevné referenčné obdobia, alebo ako obdobia, ktorých začiatok a koniec sa neustále posúvajú počas plynutia času, teda pohyblivé referenčné obdobia.

54. Z vyššie uvedeného podľa odvolateľa vyplýva, že pri neexistencii usmernenia vyplývajúceho zo znenia a kontextu článkov 16 a 19 smernice 2003/88, členské štáty môžu určiť referenčné obdobia v zásade voľne podľa metódy, ktorú si zvolia, pod podmienkou, že ciele sledované touto smernicou budú rešpektované. Akékoľvek mechanizmy na zabezpečenie dodržiavania Smernicou stanoveného limitu v referenčných obdobiach absentovali počas celého uplatňovaného obdobia. Vôbec prvá zmienka o akomkoľvek limite maximálneho pracovného času za obdobie 6 mesiacov sa dostala do zákona o HaZZ v až novelou zákona účinnou od 15.10.2024 v novom ust. § 97 ods. 3. Vo vnútroštátnej právnej úprave, ale aj kolektívnych zmluvách, taktiež absolútne absentoval mechanizmus úpravy, kedy referenčné obdobia začínajú a kedy končia. Žalovaný neprijal žiadnu takú úpravu, ktorá by umožňovala rozdeľovať a rozpočítavať priemerný týždenný pracovný čas žalobcu na obdobie šiestich mesiacov. Žalovaný vo viacerých konaniach, v ktorých vystupuje, mení trvanie referenčných období (v niektorých prípadoch operuje so 4-mesačnými obdobiami, v iných so 6-mesačnými), prípadne si nekonštantne upravuje ich začiatok a koniec (niekde začína obdobie marcom, v iných prípadoch januárom a pod.). Rovnako sa javí, že žalovaný v praxi aplikuje skôr pevné referenčné obdobia ak tvrdí, že sa zmeny žalobcu plánujú na 6 mesiacov (od januára do júna a od júla do decembra) a za týmto účelom mal vykonať potrebnú legislatívnu činnosť. Javí sa ako nelogické, ak tvrdí, že referenčné obdobia vypočítal podľa podania žaloby, teda ako pohyblivé obdobia. Čl. 16, čl. 17 a čl. 19 Smernice, na ktoré žalovaný poukazuje, dávajú členským štátom len možnosť upraviť si referenčné obdobia, ktorú možnosť žalovaný počas celého uplatneného obdobia vlastnou legislatívnou činnosťou nevyužil.

55. Žalovaný sa pritom nemôže dovolávať priameho účinku (s odkazom napr. na rozhodnutie ESD vo veci SIMAP). Smernica má ako právny akt EÚ výlučne vertikálny priamy účinok a štát sa ho pri nesprávnej transpozícii dovolávať nemôže. Naopak, priameho účinku sa môže dovolávať výlučne jednotlivец proti štátu, pokiaľ vnútroštátna úprava je pre neho nepriaznivejšia - ako v tomto prípade (v konaní vo veci SIMAP sa taktiež priameho účinku smernice dovolával jednotlivец prostredníctvom odborovej organizácie, a nie štát, ktorý sa snažil suplovať týmto účinkom vlastnú legislatívnu nečinnosť).

56. Vzhľadom na absenciu mechanizmov, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených 6 mesačných referenčných období, pri výpočte priemerného pracovného času a jeho prekročenia nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní

6 mesiacov tak, ako to robí žalovaný a je možné vychádzať len priamo z čl. 6 písm. b) Smernice a priemerný pracovný čas počítať len za každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov. Pri legislatívnom neupravení 6-mesačných referenčných období je totiž zrejmé, že priamy výklad čl. 6 písm. b) Smernice je pre žalobcu priaznivejší a takto má byť dané ustanovenie vykladané aj vnútroštátnym súdom.

57. V tomto konaní si žalovaný subjektívne upravil referenčné obdobia tak, že tieto počíta od apríla do septembra a od októbra do marca - pričom takéto obdobia reálne nevyplývajú zo žiadneho predpisu a ani kolektívnej zmluvy. Treba pripomenúť, že štát môže konať len to, čo mu zákon vyslovene umožňuje - na akúkoľvek svojvôľu alebo dedukciu z noriem práve EÚ (pri ich neprevzatí) nie je priestor.

58. Súd ďalej v priebehu konania ani len z predložených dôkazov neskúmal, či k prekročeniu pracovného času, či už v 6-mesačných alebo 7-dňových obdobiach, vôbec došlo, čo malo jednoznačne za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

59. V konaní bola spornou najmä pasívna vecná legitímácia žalovaného a tiež skutočnosť, či a aká ujma žalobcovi vznikla a následne aj primeranosť výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy.

60. V súvislosti s uvedeným súd uviedol, že v konaní bolo sporným, či žalobca v uplatňovanom období odpracoval o 877,5 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Žalovaný pritom nespochybňoval plán služieb predložený žalobcom, ale iba výpočty, ku ktorým žalobca dospel, keď vychádzal z tohto plánu. Žalovaný namietal, že Žalobca pri výpočte uvedených hodín nesprávne započítal aj čas dovolenky a dni plateného voľna, čím podľa názoru súdu žalovaný účinne spochybnil výpočet v tabuľke predloženej žalobcom. Priložená tabuľka predstavovala v priebehu celého konania dôkaz za účelom preukázania a výpočtu a výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Pracovný čas žalobcu bolo potrebné preukazovať z predložených plánov služieb za celé uplatňované obdobie. Z uvedených plánov služieb jednoznačne vyplýva, že žalobca pravidelne, približne každý 3. týždeň uplatňovaného obdobia, vo väčšine mesiacov aspoň raz, niekedy aj dvakrát, došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času skutočným výkonom služby. Súd v priebehu konania z predložených dôkazov neskúmal, či k prekročeniu pracovného času vôbec a v akej miere došlo, čo malo jednoznačne za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Súd si osvojil len námietku žalovaného, ktorý namietal, že v súhrne 877,5 hodiny boli započítané aj časy dovolenky a plateného voľna. Súd konštatoval, že nebolo možné mať v konaní za preukázaný žalobcom tvrdý rozsah 877,5 hodín, ktoré mal skutočne odpracovať nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v rozhodnom období. Odvolateľ uviedol, že z predložených plánov služieb bolo v konaní možné bez väčších ťažkostí abstrahovať mieru skutočne odpracovaného času výkonom služby, z čoho by vyplynula skutočná miera času, o ktorý bol žalobca konaním žalovaného ukrátený, o čo sa však súd v konaní nepokúsil a k skutočne odpracovanému času žalobcu sa dokazovanie nekonalo. Žalobca už na pojednávaní vo veci z predložených plánov služieb abstrahoval, v ktorých kalendárnych týždňoch skutočným výkonom práce prekročil limit maximálneho týždenného pracovného času podľa Smernice, a to celkovo o 604 hodín. Uvedené tvorilo prevažnú časť celkového súhrnu hodín tvrdých žalobou, pričom čas, ktorý sa podľa názoru súdu prvého stupňa považuje za čas odpočinku - dovolenky a služobné voľno, predstavuje hodnotu len 273,5 h).

61. Aj s poukazom na pojednávanie odvolateľ uviedol, že v nasledovných kalendárnych týždňoch prekročil maximálny týždenný pracovný čas v nasledovnom rozsahu:

24.05.-30.05.2021 - prekročenie o 24 hod.

31.05.-06.06.2021 - prekročenie o 2,5 hod.

07.06.-13.06.2021 - prekročenie o 3 hod.

05.07.-11.07.2021 - prekročenie o 3 hod.

06.09.-12.09.2021 - prekročenie o 12 hod.

20.09.-26.09.2021 - prekročenie o 5 hod.

18.10.-24.10.2021 - prekročenie o 24 hod.

08.11.-14.11.2021 - prekročenie o 7,5 hod.

29.11.-05.12.2021 - prekročenie o 24 hod.

20.12.-26.12.2021 - prekročenie o 24 hod.

10.01.-16.01.2022 - prekročenie o 25 hod.

31.01.-06.02.2022 - prekročenie o 24 hod.

21.02.-27.02.2022 - prekročenie o 8 hod.
14.03.-20.03.2022 - prekročenie o 24,75 hod.
04.04.-10.04.2022 - prekročenie o 24 hod.
16.05.-22.05.2022 - prekročenie o 24 hod.
27.06.-03.07.2022 - prekročenie o 24 hod.
18.07.-24.07.2022 - prekročenie o 24 hod.
05.09.-11.09.2022 - prekročenie o 2 hod.
19.09.-25.09.2022 - prekročenie o 12 hod.
17.10.-23.10.2022 - prekročenie o 15 hod.
21.11.-27.11.2022 - prekročenie o 31,5 hod.
12.12.-18.12.2022 - prekročenie o 24 hod.

23.01.-29.01.2023 - prekročenie o 24 hod.
06.03.-12.03.2023 - prekročenie o 24 hod.
27.03.-02.04.2023 - prekročenie o 24,75 hod.
17.04.-23.04.2023 - prekročenie o 24 hod.
29.05.-04.06.2023 - prekročenie o 32 hod.
05.06.-11.06.2023 - prekročenie o 6 hod.
19.06.-25.06.2023 - prekročenie o 26 hod.
14.08.-20.08.2023 - prekročenie o 2 hod.
02.10.-08.10.2023 - prekročenie o 24 hod.
23.10.-29.10.2023 - prekročenie o 8 hod.
06.11.-12.11.2023 - prekročenie o 6 hod.
15.01.-21.01.2024 - prekročenie o 12 hod.

62. Pre prehľadnosť odvolateľ predložil ešte raz ako dôkaz plány svojich služieb za obdobie apríl 2021 až január 2024 (vrátane), so zvýraznenými dátumami, kedy malo dôjsť k jednotlivým prekročeniam.

63. Žalobca prišiel nenávratne skutočným výkonom služby o 604 hodín svojho voľného času, svojho života so svojou rodinou a priateľmi. Žalobca mal a naďalej má za to, že v uvedených časoch v jednotlivých kalendárnych týždňoch, nemohol objektívne tráviť svoj čas so svojou rodinou, priateľmi, voľnočasovými aktivitami, oddychom a pod., pretože mal nariadené služby v rozpore so Smernicou. O uvedený čas bol ukrátený nenávratne, čo žalobcu v podstatnej miere mrzí. Tento čas žalobca preukázateľne mohol a chcel využiť tak, že by za iných okolností tento venoval najmä svojej manželke a maloletej dcére, alebo aj sám sebe - rekreáciou medzi jednotlivými zmenami na útvare HaZZ.

64. V časti odvolania III. odvolateľ uviedol, že má za to, že pri posudzovaní vzniku nemajetkovej ujmy je vždy potrebné brať ohľad na to, ako uvedenú situáciu subjektívne vníma jednak samotná fyzická osoba, ktorá vznik ujmy tvrdí, ale aj na to, ako by vzniknutú situáciu vnímala aj akákoľvek iná fyzická osoba v jej postavení. Žalobcu nenávratne stratený čas v tak podstatnej miere na úkor jeho rodiny, jeho aktivít a jeho odpočinku mrzí a ťaží. Predmetný čas mohol objektívne investovať do iných aktivít, do rozvíjania rodinných väzieb alebo jednoduchým odpočinkom. Miesto toho za uplatňované obdobie strávil viac než 25 dní čistého času v službe (604 hodín). Žalobca uvedené subjektívne vníma ako závažnú ujmu, a má jednoznačne za to, že akákoľvek iná osoba v jeho postavení by takúto stratu svojho času vnímala rovnako.

65. Stratu času, ktorý síce mal žalobca zaplatený ako výkon služby, avšak tento v podstate nedobrovoľne strávil na pracovisku, namiesto uvedenými aktivitami a so svojou rodinou, je potrebné aj vzhľadom na intenzitu zásahu (uvedený stav trvá nemenne už niekoľko rokov, v podstate od nástupu žalobcu do služby) a vzhľadom na mieru straty času (v súhrne viac ako 25 skutočne odpracovaných dní čistého času), objektívne vnímať ako závažný zásah do práv žalobcu.

66. Okrem toho odvolateľ poukázal na skutočnosť, že v rozsudku Súdneho dvora EÚ z 24. 03. 2009 C 445/06, vo veci Danske Slagterier proti SRN sa uvádza, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri predpoklady, to znamená, že porušená právna norma Spoločenstva má za cieľ priznať jednotlivcom práva, že porušenie je dostatočne závažné a že medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (okrem toho aj rozsudky Brasserie du pêcheur a Factortame, bod 51; Hedley Lomas, bod 25, ako aj Dillenkofer a i., bod 21).

67. Navyše, tvrdiac, že ujma na strane žalobcu je nepochybne závažná, judikatúra ESD vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade nesprávnej transpozície smernice neviaže na preukázanie závažnosti vzniknutej ujmy alebo na existenciu závažnej ujmy. Vzhľadom na to, že súd pri rozhodovaní o nárokoch vyplývajúcich z práva Únie musí zachovať zásadu efektivity nemôže splnením takýchto neexistujúcich podmienok podmieňovať vznik žalovaného nároku, pretože inak by to viedlo k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady a zásada efektivity by bola porušená (napr. rozsudok ESD z 9. septembra 2015, João Filipe Ferreira da Silva e Brita a i., C-160/14, EU:C:2015:565, bod 50).

68. V časti odvolania IV. odvolateľ mal za to, že nie je možné sa stotožniť s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca netvrdil a ani nepreukázal nemajetkovú ujmu s poukazom na porušenie práva na ochranu zdravia, na súkromie a rodinný život, z dôvodu, že musel na úkor svojho zdravia, súkromia a rodinného života po práci reálne odpracovať viac, ako v zmysle Smernice odpracovať mal a mohol, pričom prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojej rodine, priateľom, rekreácii, vzdelávaniu, záľubám, športu, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a činnostiam každodenného života.

69. V prvom rade odvolateľ uviedol, že o svoj čas neprichádzal a ani neprichádza po práci. Žalobca o svoj čas prichádzal a naďalej prichádza najmä napr. odslúžením tretej 24-hodinovej zmeny za jeden kalendárny týždeň, alebo hodín v službe navyiac, ktoré v zmysle Smernice odslúžiť v tomto týždni už nemal. Konkrétne u žalobcu je to 604 hodín. Žalobca má za to, že súd si nesprávne osvojil hypotézu, že prekročovanie maximálneho týždenného času je spôsobené výlučne v časoch služobnej pohotovosti. Keďže táto sa považuje za pracovný čas, žalobca v prípade, že má určené zmeny v pondelok, štvrtok a v nedeľu, dosiahne limit 48 hodín už po odslúžení štvrtkovej zmeny. Nedeľnú zmenu je žalobca v takom prípade v službe už navyše a v rozpore so Smernicou.

70. Okrem toho odvolateľ v celom svojom konaní riadne tvrdil a podľa jeho názoru aj preukázal objektívnu skutočnosť, že nedostatok času s jeho rodinou, na jeho aktivity alebo na odpočinok, spôsobený práve v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice, má negatívny dopad na neho a aj na jeho okolie. Žalobca v priebehu konania preukázal, že má rodinu - manželku a maloletú dcéru D.. Uvedené nebolo žalovaným popierané ani vyvrátené. Je absolútne logické a nie je potrebné voči uvedenému ani realizovať dokazovanie, aby bolo ustálené, že rodina spolu rada trávi svoj čas. Logicky sa vzťahy medzi rodinnými príslušníkmi nezlepšujú, pokiaľ žalobca trávi svoj čas v práci (hoci tam byť nemá). Takýto vzťah trpí, a buď stagnuje, alebo sa rovno zhoršuje. Uvedené je možné aplikovať aj na okolie a priateľov žalobcu a vzťahy medzi nimi. Je rovnako notoricky známe, aký dosah na duševnú pohodu má na človeka, pokiaľ kvôli práci nestíha svoje hobby a nestíha si oddýchnuť. Nedostatok oddychu v povolani, aké vykonáva žalobca, je obzvlášť nebezpečné, nielen pre žalobcu, ale aj jeho kolegov alebo širokú verejnosť, v ktorej záujme nie je, aby vykonával službu hasiča človek, ktorý je unavený z nadmerného pracovného zaťaženia. Všetky uvedené skutočnosti boli žalobcom v priebehu konania tvrdené a tieto aj podľa svojho vedomia súdu preukázal, najmä v zmysle jeho výsluchu. Nemajetková ujma spôsobená na tak citlivom prostredí ako je rodina alebo hlboko súkromná sféra ako voľný čas, nie je preukázateľná tak, ako bežný vznik škody, napr. listinnými dôkazmi. Žalobca má za to, že súd sa mal zaoberať aj jeho vnútorným pohľadom na riešenú situáciu a zhodnotiť, ako by uvedenú stratu času vnímala aj každá iná fyzická osoba.

71. Čo sa týka žalobcovho práva na ochranu zdravia, má odvolateľ za to, že na porušenie tohto práva postačuje jeho podstatné ohrozenie, najmä s poukazom na povahu predpisu EÚ, ktorou je Smernica, a ktorej základným cieľom je ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov, akými sú aj hasiči. Žalobcov zdravotný stav je v poriadku avšak nie je možné objektívne vylúčiť, aký dopad bude mať nadmerné pracovné zaťaženie na žalobcu za mesiac, za rok, za dvadsať rokov... Uvedené ohrozenie vyplýva priamo z neimplementovania a nerešpektovania ustanovení Smernice.

72. Nemenej podstatnou je aj skutočnosť, že v uvedenom čase bol žalobcovi odňatý aj čas na odpočinok. ESD už judikoval, že prekročenie maximálneho týždenného pracovného času upraveného v čl. 6 písm. b) Smernice, ktorým sa pracovníkovi odníma odpočinok, pracovníkovi z tohto dôvodu samo osebe spôsobuje ujmu, keďže znamená zasahovanie aj do jeho bezpečnosti a zdravia. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný

pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide o veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudok zo 14. októbra 2010, Gúnter Fuís, C-243/09, EU:C:2010:60, bod 54).

73. Žalobca prekročil maximálny týždenný pracovný čas aj pri prepočte na 6 mesiacov, ako to urobil žalovaný, a to v jednom období. Žalobca síce nesúhlasí s tým, že sa pracovný čas mal prepočítavať na obdobie 6 mesiacov, ako tvrdí počas celého konania, ale poukazuje minimálne na tú skutočnosť, že aj podľa prepočtu žalovaného v období október 2021 až marec 2022, prekročil žalobca Smernicou stanovený limit - v priemere 48 hodín. V uvedenom čase, ak už súd nevyhodnotil ujmu v rodinnej sfére života žalobcu, bola žalobcovi nepochybne spôsobená ujma odňatím času na odpočinok.

74. Odvolateľ má za to, že tvrdené a preukázané porušenie je dostatočne závažné, keďže došlo k porušeniu práva Únie, podľa ktorého bolo potrebné ochrániť bezpečnosť a zdravie okrem iných aj žalobcu ako príslušníka HaZZ tým, že pracovný čas za každé obdobie 7 dní nemal prekračovať 48 hodín, pričom slovenský Zákon o HaZZ také prekročovanie priemerného pracovného času umožňuje. Uvedené zasahuje do práv žalobcu na ochranu jeho bezpečnosti a zdravia.

75. Žalobca nemal v priebehu celého relevantného obdobia možnosť viesť plnohodnotný život mimo pracoviska. Bolo mu znemožnené viesť svoj život tak, ako je to u iných zamestnancov, pracujúcich a slúžiacich na 8, 12, 16, či 24 hodinové zmeny a u ktorých sú ustanovenia o maximálnom pracovnom čase za týždeň dodržiavané.

76. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 a čl. 6 Smernice žalovaným prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, právo na vedenie súkromného/rodinného života). Je teda daná priama príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti žalovaným a škodou, ktorá vznikla na strane žalobcu v dôsledku straty odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas dodržaný.

77. Z výsluchu žalobcu na pojednávaní vo veci bolo preukázané, že v prípade, ak by nemusel pracovať nad rámec Smernicou maximálne stanovený počet hodín za obdobie siedmich dní, by tento čas venoval svojej rodine, najmä manželke a maloletej dcére, ale aj regenerácii či športu. Žalobca podrobne opísal mimoriadnu pracovnú vyťaženosť, keď ako profesionálny hasič a zároveň zdravotnícky záchranár pravidelne odpracuje minimálne 240 hodín mesačne. Uviedol, že s narastajúcim vekom, pribúdajúcimi odbornými povinnosťami a starostlivosťou o dieťa i rodičov, je takýto režim neudržateľný, čo sa prejavuje aj narušením rodinných vzťahov. Zamestnávateľ na vzniknutý stav dlhodobo nereflektoval, a preto sa žalobca rozhodol domáhať svojich práv súdnou cestou, s podporou nadriadených a kolegov, ktorých sa rovnaké podmienky rovnako týkajú.

78. V časti V. odvolania odvolateľ uviedol, že nesúhlasí s konštatovaním súdu, že žalobca je povinný vždy a za každých okolností preukázať, aké konkrétne negatívne následky v jednotlivých oblastiach jeho života v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice v relevantnom období nastali. Je neudržateľné požadovať, aby žalobca dokazoval konkrétne následky v každej jednotlivosti svojho života, navyše v konkrétnych dátumoch takmer 3 ročného uplatňovaného obdobia. Nemajetková ujma je už od svojej podstaty nehmotná, ťažko kvantifikovateľná a často sa prejavuje v obzvlášť subjektívnej rovine, napr. vo forme duševnej nepohody, stresu, tlaku alebo v obmedzení určitých, za iných okolností bežných možností života. Dôkazné bremeno žalobcu má byť preto primerané a spočívať v preukázaní samotného zásahu a jeho dôsledkov v širšom kontexte, nie v podrobnej analýze každého konkrétneho aspektu, na ktorý malo vplyv konanie žalovaného. Okrem toho, podľa zásady efektivity a účinnosti ochrany práv (zásada vlastná pre právo EÚ), žalobca ani nemôže byť zbytočne zaťažovaný neprimeranými požiadavkami na dokazovanie, ktoré by fakticky znemožnili uplatnenie jeho nároku. Je zodpovednosťou žalovaného štátu, aby tvrdil a preukázal, že neimplementovanie Smernice nemalo za následok ujmu, alebo že boli prijaté dostatočné opatrenia na jej zmiernenie alebo neopakovanie v budúcnosti. Takéto

skutočnosti neboli preukázané a aj všetky popretia skutkových tvrdení žalovaným boli podľa žalobcu v priebehu konania len všeobecné a teda v súlade s ustanoveniami CSP neúčinné.

79. Súd prvého stupňa uviedol, že žalobcova argumentácia v konaní bola len všeobecnou, pričom žalobca ani konkrétne netvrdil, ani nepreukázal, dopad prekračovania maximálneho týždenného pracovného času na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho zdravie, prípadne iné sféry života. Uvedené je však podľa názoru žalobcu v priamom rozpore s obsahom žaloby, písomných podaní žalobcu, alebo prednesom a výsluchom žalobcu realizovaného na pojednávaní vo veci. Žalobca má za to, že zásah vyvolaný žalovaným je u každej jednej fyzickej osoby objektívne spôsobilý vyvolať ujmu. Každá jedna fyzická osoba by nesporne vnímala ako podstatný zásah do svojho súkromia, pokiaľ by bola odtrhnutá, tak ako žalobca - v súhrne takmer na mesiac, od svojho zázemia, domova, rodiny, voľného času alebo odpočinku.

80. Odvolateľ nikdy netvrdil, že sa vznik ujmy priamo z nesprávnej transpozície Smernice prezumuje. Uvedené je zmysleným konštatovaním súdu, ktoré sa snaží navodiť dojem, že žalobca sa spoliehal na automatické priznanie nároku bez potreby náležitého preukázania. Samozrejme, že sa vznik ujmy neprezumuje. U žalobcu došlo v dôsledku nesprávnej transpozície k nesprávnemu rozvrhovaniu jeho pracovného času, slúžil viac ako mal, na úkor svojej rodiny a svojho zdravia.

81. Pokiaľ súd v bode 125. odôvodnenia dodáva, že aj na žalobcu sa vzťahovala prevenčná povinnosť podľa § 415 OZ, podľa ktorého, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí, žalobca počas výsluchu uviedol, že pred vstupom do zboru bol oboznámený, ako bude fungovať jeho rozvrhnutie služobného času. Napriek tomu žalobca do zboru vstúpil, hoci si v rámci prevenčnej povinnosti uvedený vstup mohol a mal zvážiť a prípadne sa zamestnať u iného zamestnávateľa. Zároveň nebolo preukázané, že by žalobca namietal proti rozpisu služieb alebo proti prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času u zamestnávateľa. Z uvedeného nie je možné dospieť k záveru, že by si žalobca splnil prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 OZ.

82. Vyššie uvedené konštatovanie súdu je podľa odvolateľa v priamom rozpore s judikatúrou ESD. Súdny dvor vo viackrát spomínanej veci C-429/09 Fu? dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 Fu?). Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktorý pred uplatnením nároku na súde nepožiadaval zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem únieového práva“ by bolo len prenášaním zodpovednosti členských štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únieového práva (bod 83-86 C-429/09 Fuš). Klásť na žalobcu požiadavku, aby využil akékoľvek právne prostriedky pred podaním žaloby nie je namieste (v opačnom prípade by došlo k porušeniu zásady ekvivalencie). Žalovaný sa k nárokom žalobcu postavil odmietavo (a to aj po podaní žaloby) a preto len sotva si možno predstaviť, že by porušovaniu Smernice žalovaný zamedzil, ak by sa žalobca ešte pred podaním žaloby obrátil na služobný úrad s nejakou požiadavkou alebo sťažnosťou.

83. K bodu 126. odôvodnenia prvoinštančného súdu, podľa ktorého žalobcovi nič nebránilo a nebráni (vychádzajúc z priameho účinku smernice) domáhať sa svojho nároku prostredníctvom žaloby podanej proti zamestnávateľovi a domáhať sa dodržiavania článku 6 písm. b) smernice pri plánovaní služieb, ako aj prípadne mzdových nárokov, odvolateľ uviedol, že toto konštatovanie súdu považuje za nesprávne, a svedčí o tom, že zo strany súdu prvého stupňa nebol nárok uplatnený žalobcom skutkovo a ani právne správne interpretovaný. V prvom rade je na jeho slobodnom uvážení, ktorý nárok, kedy a akou cestou si voči žalovanému uplatní. V danom prípade bolo po dobu celého konania tvrdené, že žalobca prichádza o svoj voľný čas, náhradu ktorého si uplatňuje. Voči žalovanému si neuplatňuje žiadny mzdový nárok a tento mzdový nárok žalobca ani netvrdí. Uvedené konštatovanie súdu považuje žalobca za arbitrárne a ničím v priebehu konania nepodložené. Navyše je podľa názoru žalobcu potrebné považovať aj takúto podmienku uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za neprimeranú, pokiaľ by podaniu žaloby muselo predchádzať podanie inej žaloby za účelom dodržiavania Smernice, prípadne na úhradu mzdových nárokov. Okrem uvedeného, vzhľadom na povahu žalovaného, ktorým je štát, žaloba na domáhanie sa dodržiavania Smernice by nebola spôsobilá privodiť akúkoľvek nápravu. Štát má za

to, že koná v súlade s vlastným zákonom. Na zmenu legislatívy (implementáciu referenčných období, považovanie pohotovosti za služobný čas a pod.) by bolo potrebné vyvinúť iniciatívu od ktorejkoľvek inej zložky trojdelenia moci, než zo strany moci súdnej.

84. Podľa bodu 128. odôvodnenia rozsudku bol žalobca pre úspech v spore povinný uniesť aj dôkazné bremeno o tvrdení, že v dôsledku nesprávnej transpozície smernice mu vznikla závažná ujma, ktorú je potrebné odškodniť finančne. Žalobca nepreukázal, prečo nemožno jeho nemajetkovú ujmu (ak by preukázal jej vznik a rozsah) uspokojiť inak než peňažnou formou, t.j. prečo by nepostačovalo zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ (t.j. napr. ospravedlnenie, zverejnenie rozsudku). Z ustanovenia § 13 OZ pritom vyplýva postupnosť krokov, ktoré je potrebné naplniť pre preukázanie nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca má za to, že pokiaľ bolo žalobcovi v dôsledku konania žalovaného zasiahnuté do jeho osobnostných práv takto závažným spôsobom, zverejnenie rozhodnutia, ospravedlnenie alebo len samotné konštatovanie porušenia práva nie je jednoznačne dostatočným zadosťučinením. Náprava závadného stavu na základe rozhodnutia všeobecného súdu u žalovaného, ako štátu, nie je objektívne možná. a práve peňažná náhrada sa javí ako jediná spôsobilá forma odškodnenia takto vzniknutej ujmy.

85. Čo sa týka spôsobu satisfakcie, ktorej sa žalobca žalobou domáhal, t. j. náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobca uvádza, že vzhľadom na povahu žalovaného subjektu, ktorým je štát, ako aj vzhľadom na podobu, intenzitu a mieru zásahu a vyvolanej ujmy, sa akákoľvek iná forma satisfakcie nedá objektívne považovať za dostatočnú. Ospravedlnenie zo strany štátu alebo zverejnenie rozsudku, pokiaľ bude v závadnom konaní štát naďalej pokračovať, v skutočnosti nič nevyrieši a žalobcovi stratený čas nevráti. Zadosťučinenie formou uloženia povinnosti štátu upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti nie je vzhľadom na kompetencie súdov SR objektívne možné. Peňažná forma náhrady sa tak javí ako jediná možná forma satisfakcie škodlivého následku, ktorý nastal z dôvodov závažného pochybenia na strane štátu.

86. Podľa časti VI. odvolania vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže:

- a) súd nesprávne ustálil, že žalobca v priebehu konania netvrdil a nepreukázal vzniknutú nemajetkovú ujmu;
- b) súd nesprávne ustálil, že žalobca prichádza o svoj voľný čas po práci;
- c) z predložených dôkazov v priebehu konania na súde prvého stupňa bolo možné vyvodiť, že žalobca odpracoval skutočným výkonom služby 604 hodín nad limit stanovený čl. 6 písm. b) Smernice. Žalobca tak považuje odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP za daný.

87. Rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súd aplikoval síce správne ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a náhrade nemajetkovej ujmy, ale tieto nesprávne vyložil a v rozpore s právom EÚ a judikatúrou ESD nesprávne ustálil, že do práv žalobcu zo strany štátu zasiahnuté nebolo, nemajetková ujma žalobcovi nevznikla a v spojitosti s tým nevznikol žalobcovi ani nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

88. Napokon má žalobca za to, že súd prvého stupňa bol povinný zabezpečiť žalobcovi právnu ochranu najmä vtedy, ak to vyplýva z priamo účinných ustanovení, ale aj prostredníctvom využitia nepriameho účinku práva EÚ tak, že mal vyložiť všetky procesné ustanovenia eurokonformným spôsobom tak, aby ich aplikácia prispela k realizácii požiadavky na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplávajú z únievého právneho poriadku (viď. rozhodnutia Kronberger, T-18/07, Úz. 21. 5. 2008, Zb. s UU-77, bod 49; Unibet, C-432/05, 13.3. 2007, Zb. s. 1-2271, bod 44). Vnútroštátny súd je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ tak, aby ich následná aplikácia prispela k vykonaniu únievého práva (viď. Lucchini, C-119/05, 18. 7. 2007, Zb.s.I-6199, body 60 a 61).

89. Okrem toho má žalobca za to, že dôsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci je aj skutočnosť, že súd prvého stupňa nesprávne konštatoval, že žalobca si nespĺnil pred podaním žaloby svoju všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 OZ a taktiež, že porušenie povinnosti žalovaného transponovať Smernicu nie je dostatočne závažné na to, aby privodilo svojimi následkami žalobcovi nemajetkovú ujmu, čím nezohľadnil zásadu efektivity ochrany práv EÚ, to všetko v priamom rozpore

s judikatúrou ESD a úniovým právom. Žalobca považuje odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP taktiež za daný.

90. Napokon, súd prvého stupňa podľa názoru žalobcu taktiež nevykonal navrhované dôkazy - Plány služieb žalobcu za roky 2021, 2022 a 2023 predložené k žalobe. Z uvedených dôkazných prostriedkov je možné určiť čas, ktorý žalobca strávil v službe nad rámec limitu 48 hodín, pretože v týchto je zaznamenaná každá jedna hodina pracovného času žalobcu v uplatňovanom období. Súd prvého stupňa si len bez ďalšieho osvojil námietku žalovaného (ktorý plány služieb ani nerozporoval), že výpočet žalobcu je nesprávny. Žalobca považuje odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP taktiež za nesporné daný.

91. Záverom, v časti VI. odvolania, žalobca dal do pozornosti odvolacieho súdu rozhodnutia ďalších odvolacích súdov v skutkovo podobných a právne úplne totožných veciach, ktorými odvolacie súdy potvrdili rozhodnutia v prospech príslušníkov HaZZ v Košickom, Prešovskom, Banskobystrickom, Trenčianskom a Bratislavskom kraji. Najmä poukázal na právne názory prezentované v odôvodneniach rozsudkov odvolacích súdov, napr.

- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2Co/110/2024, zo dňa 21.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 13Co/43/2024, zo dňa 05.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/62/2024, zo dňa 06.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 15Co/40/2024, zo dňa 27.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 9Co/40/2024, zo dňa 28.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Co/33/2024, zo dňa 27.11.2024;
- Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 9Co/112/2024, zo dňa 30.01.2025;
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/35/2024, zo dňa 11.03.2025;
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14Co/9/2025, zo dňa 25.03.2025;
- Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co/39/2024, zo dňa 04.02.2025;
- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 11 Co/3/2025, zo dňa 26.03.2025;
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11 Co/96/2024, zo dňa 16.04.2025
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 15Co/117/2024, zo dňa 16.04.2025
- Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1 OCo/38/2024, zo dňa 24.04.2025
- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. SCo/15/2025, zo dňa 30.04.2025

92. Žalovaný odvolanie nepodal. K doručenému odvolaniu žalobcu predložil písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že v celosti zotrváva na svojej skutkovej a právnej argumentácii konštantne zastávanej od začiatku konania a nestotožňuje sa s právnym názorom žalobcu v jeho písomných a ústnych vyjadreniach, tobž v odvolaní. Má za to, že ani jeden z odvolacích dôvodov nie je daný a nebol naplnený a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

93. Z odvolania žalobcu vyplýva, že tento sporuje právne závery súdu prvej inštancie, ktoré sa týkajú otázok:

1. ak nedošlo k správnej transpozícii smernice 2003/88/ES, tak či došlo k porušeniu tejto smernice vo vzťahu k nemu, t. j. či došlo k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času,
2. aké je referenčné obdobie,
3. ako pojem „pracovný čas“ a „čas odpočinku“ možno definovať,
4. či došlo k vzniku akejkoľvek nemajetkovej ujmy.

94. Žalovaný má za to, že súd prvej inštancie sa správne a dostatočnom rozsahu vysporiadal s navrhovaným námietkami žalobcu v jeho odvolaní. Žalovaný považuje napadnutý rozsudok za vecne správny.

95. K niektorým tvrdeniam žalobcu v jeho odvolaní žalovaný uviedol, že údajne sa má žaloba týkať skutočnosti, že žalobcovi sú pracovné zmeny rozvrhované tak, že sa niekedy stáva, že behom jedného týždňa odpracuje 3 x 24 hod. zmenu. Otázka plánovania zmien je otázkou na služobný úrad žalobcu, t. j. potenciálne pasívne vecne legitimovaným subjektom môže byť iba služobný úrad žalobcu a nie Slovenská republika.

96. Žalobca poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-254/2018 zo dňa 11.04.2019, pričom práve z citovaného úryvku jasne vyplýva, že ak členský štát chce stanoviť pevné referenčné obdobie,

tak musí zabezpečiť ďalšie mechanizmy na účely smernice 2003/88/ES. V konaní však žiadna sporová strana nepoukazovala na pevné referenčné obdobia.

97. K referenčným obdobiam žalobca poukázal na skutočnosť, že referenčné obdobie bolo transponované do právneho poriadku Slovenskej republiky až novelou zákona účinnou od 15.10.2024 a preto nemožno referenčné obdobia aplikovať. Žalobca nezmyselne odkazuje na iné konania, kde údajne malo dôjsť k aplikácii 4-mesačných referenčných období. Žalobca konštatuje, že vzhľadom na uvedené skutočnosti sa má pracovný čas počítať za obdobie 7 dní. S uvedeným tvrdením žalobcu sa nemožno stotožniť.

98. Európska komisia vydala Výkladové oznámenie Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času č. 2017/C 165/01 (ďalej ako „Výkladové oznámenie“), ktorým bližšie rozoberá konkrétne časti smernice v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej ako „SD EÚ“). Podľa časti VI. Maximálny týždenný pracovný čas bodu c) výkladového oznámenia, cit.: „Súdny dvor usúdil, že článok 6 ods. 2 v spojení s ustanoveniami o referenčnom období spĺňa všetky predpoklady na to, aby vyvolal priame účinky.“ Následne výkladové oznámenie rozoberá možnosť odchýliť sa od referenčného obdobia, teda toto stanoviť dlhšie ako sú 4 mesiace, pričom stanovuje hornú hranicu, t. j. 12 mesiacov. Na strane 7 výkladového oznámenia Európska komisia jasne stanovila, cit.: „V oznámení sa okrem zdôraznenia, že sa do tohto limitu musí započítavať všetok „pracovný čas“, pripomína, že tento limit je priemer, ktorý možno vypočítať za referenčné obdobie nepresahujúce 4 mesiace, dokonca aj v situáciách, na ktoré sa nevzťahujú žiadne odchýlky.“ Z uvedeného vyplýva, že podľa názoru Európskej komisie, ktorý vychádza z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sú ustanovenia o referenčnom období priamo aplikovateľné.

99. Z uvedeného je podľa žalovaného nepochybné, že tabuľka predložená žalobcom týkajúca sa konkrétnych týždňov je neaplikovateľná v tomto konaní a teda na ňu nemožno prihliadať. Okrem uvedeného otázka referenčných období je premietnutá aj v zákone č. 315/2001 Z.z., konkrétne v § 86 ods. I, z ktorého vyplýva, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas žalobcu sa rozvrhuje do obdobia 6 mesiacov. Uvedené vyplýva aj z praxe, kde sa služby žalobcu plánujú v období 6 mesiacov.

100. Netreba opomenúť ani rozhodnutie SD EÚ C-303/98, ktoré v bode 70 uvádza, že ak aj členský štát neprijal žiadne referenčné obdobia, tak sa tieto aplikujú priamo v zmysle všeobecného režimu alebo odchýlky, ak túto možno uplatniť (napr. protipožiarne služby - 6 mesiacov).

101. Ďalej aj z rozhodnutia SD EÚ C-254/18, na ktoré poukázal sám žalobca, vyplýva, že priemerný týždenný pracovný čas možno vypočítať nie z období siedmich dní, ale z období nazývaných „referenčné“... (bod 23), že pojem „referenčné obdobie“ je na jednej strane jednotný pojem, ktorý má rovnaký význam v rámci spoločného režimu a režimu výnimky, a na druhej strane pojem, ktorý neobsahuje žiadny odkaz na vnútroštátne právo členských štátov a ktorý treba chápať ako autonómny pojem práva Únie... (bod 24). Ďalej SD EÚ v danom rozsudku uviedol, že: „Treba tiež zdôrazniť, že ako vyplýva z odôvodnenia 15 smernice 2003/88, pružnosť, ktorú táto smernica poskytuje vo svojich článkoch 16 a 19, pokiaľ ide o uplatňovanie najmä článku 6 písm. b) uvedenej smernice, je bez vplyvu na dodržiavanie zásad ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov.“

102. Netreba opomínať ani skutočnosť, že z daného rozsudku jednoznačne vyplýva, že referenčné obdobie je „jednotka merania času“, aplikáciou ktorej možno kvalifikovane zistiť priemerný pracovný čas pracovníka. Sám žalobca uviedol, že žalovaný nemá priestor na údajnú svojvôľu alebo dedukciu z noriem práva EÚ. Treba ale zdôrazniť, že je to práve žalobca, kto ignoruje rozhodnutia SD EÚ ohľadom pracovného času, času odpočinku, ale taktiež aj referenčného obdobia. Avšak, v neposlednom rade žalovaný uvádza, že ak si žalobca pod pojmom „pracovný čas“ uplatňuje nesprávne vstupné dáta, t. j. aj časy v rozpore so smernicou 2003/88/ES a judikatúrou SD EÚ, tak je irelevantné v akom časovom horizonte si tento čas vypočíta, keďže tento bude za každým obsahovať nesprávne vstupné dáta.

103. K údajným hodinám odpracovaným nad rámec žalovaný uviedol, že sám žalobca skonštatoval, cit.: „Pracovný čas žalobcu bolo potrebné preukazovať z predložených plánov služieb za celé uplatňované obdobie.“ Žalobca na pojednávaní zmenil svoj výpočet, keď uviedol, že odpracoval nad rámec smernice iba 604 hodín. Žalovanému teda nie je jasné, ak v úvode konania žalobca v žalovanom období (teda v období, ktoré sa stalo v minulosti) odpracoval 877,5 hodín, ktoré hodiny mali predstavovať

skutočný čas, ktorý žalobca v daný kalendárny mesiac odslúžil, tak ako je možné, že od pojednávania odpracoval už len 604 hodín skutočne odpracovaných hodín. Okrem skutočnosti, že ide o maximálne zmätočné tvrdenia, tak ani táto skutočnosť nie je dokázaná. Takýto výpočet, ktorý predkladá žalobca je absolútne nesprávny. Sám žalobca niekoľkokrát uviedol, že do pojmu „pracovný čas“ započítava aj dni voľna a dovolenky; dokonca aj práceneschopnosť.

104. Žalovaný znova poukázal aj na výkladové oznámenie Európskej komisie vo vzťahu k otázke pracovného času a času odpočinku. Podľa výkladového oznámenia, cit.: „V zmysle znenia smernice Súdny dvor rozhodol, že v súlade s logikou smernice pracovný čas „je potrebné chápať ako protiklad k času odpočinku, pričom oba pojmy sa navzájom vylučujú“ (...) Súdny dvor rozhodol, že pojmy „pracovný čas“ a čas odpočinku“, sa nemôžu vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale že predstavujú pojmy práva Spoločenstva, ktoré je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Iba takýto nezávislý výklad totiž zaručí smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch.“ Podľa výkladového oznámenia, cit.: „Ak sú vnútroštátne sudy vyzvané, aby rozhodli o tom, či sa príslušný čas považuje za pracovný čas alebo čas odpočinku, nesmú obmedziť svoju analýzu na ustanovenia vnútroštátneho práva. Mali by preskúmať podmienky, ktoré sa v praxi vzťahujú na pracovný čas dotknutého pracovníka.“ Podľa výkladového oznámenia, cit.: „Ak nakoniec, v súlade so znením smernice a s judikatúrou Súdneho dvora, ak príslušný čas nespĺňa tieto kritériá, treba ho považovať za „čas odpočinku“. Ako vyplýva aj z judikatúry SD EÚ, týmito kritériami sú: 1/ pracovník pracuje, 2/ pracovník vykonáva svoju činnosť a svoje povinnosti a 3/ pracovník je k dispozícii zamestnávateľovi. Dni voľna, dovolenky či práceneschopnosti nespĺňajú ani jedno z kritérií a teda sú časom odpočinku. Netreba opomínať ani judikatúru SD EÚ, z ktorej jasne vyplýva, že pojmy pracovný čas a čas odpočinku predstavujú pojmy práva Únie, od ktorých sa ani od jedného nemožno odchyliť a tieto treba chápať ako protiklad k času odpočinku, pričom oba pojmy sa navzájom vylučujú (napr. C-151/02 bod 48 a 58; C-437/05 bod 26; C-303/98 bod 47).

105. Rovnako vyplýva aj z uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci Jan Vorel proti Nemocnice Český Krumlov sp. zn. C-437/05 z 1. J. 01.2007, že smernici „neodporuje, aby členský štát uplatňoval právnu úpravu, ktorá z hľadiska odmeňovania pracovníka a vo vzťahu k pracovnej pohotovosti vykonávanej týmto pracovníkom na pracovisku zohľadňuje odlišne obdobie, počas ktorého je práca skutočne vykonávaná, a obdobie, počas ktorého v skutočnosti nie je vykonávaná... ”

106. Vzhľadom na uvedené mal žalovaný za to, že žalobca, ani z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu, nebol na svojich právach ukrátený, čo potvrdil aj doloženými výplatnými páskami.

107. Žalovaný poukázal tiež na názor Krajského súdu v Banskej Bystrici v bode 23. uznesenia sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20.05.2025, cit.: „Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné dané články Smernice (pozn. a. 2 ods. 1 a 2) vykladať spôsobom, podľa ktorého sa pre výpočet priemerného týždenného pracovného času nemôže použiť čas, ktorý vzhľadom na uvedené kritériá nenapĺňa charakter pracovného času tak, ako to má na mysli Smernica (napr. dovolenka a PN).“

108. Odkázal aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/97/2024 zo dňa 24.03.2025 na bod 23., cit.: „Na úvod odvolací súd poznamenáva, že termín „fond pracovného času“ nemá „expressis verbis“ legislatívne vyjadrenie v Zákonníku práce a ani v Zákone o hasičskom zbore, a je potrebné ho vnímať ako formu súhrnu pracovného času, ktorý po rozvrhnutí zamestnávateľom, by mal zamestnanec v ideálnom stave za určitý časový úsek odpracovať. Možno sa tak v tomto ohľade stotožniť so súdom prvej inštancie, že fond pracovného času je iba teoretické (ideálne) číslo, vyjadrujúce koľko pracovných hodín pracovného času má zamestnanec k dispozícii v mesiaci pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času.“

109. Žalovaný poukázal k referenčným obdobiam na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/15/2025 zo dňa 20.05.2025 aj v bode 22., cit.: „Uvedené (pozn. priama aplikácia referenčného obdobia podľa bodu 70 rozsudku Simap) podľa odvolacieho súdu znamená, že niet v aspekte referenčného obdobia dôvodu prijať záver o priamom účinku Smernice, ak bolo možné prijaté a posudzované vnútroštátne ustanovenie vyložiť eurokomformným spôsobom, ktorý sleduje

naplnenie cieľa Smernice. V prejednávanom prípade za takéto ustanovenie považuje odvolací súd ust. § 86 ods. 1 Zákona o hasičskom zbore v znení účinnom do 31. októbra 2024, výkladom ktorého tak, ako bol vyššie odôvodnený, bolo možné naplniť Smernicou sledovaný zámer, aby s ohľadom na povahu niektorých činností/služieb (protipožiarnych) nebolo ustanovené referenčné obdobie pre účely rešpektovania maximálneho priemerného týždenného pracovného času dlhšie než 6 mesiacov (čl. 19 veta prvá Smernice). Z toho potom možno dôvodiť, že záver prijatý odvolacím súdom je v konečnom dôsledku pre žalobcu priaznivejší, keď na rozdiel od prípadného priameho účinku Smernice v rovine referenčných období (12 mesačných) operuje, v súlade s cieľmi Smernice, s dĺžkou referenčného obdobia v rozsahu 6 mesiacov."

110. Obdobne aj Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/97/2024 zo dňa 24.03.2025 v bode 24., cit.: „Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca mal v rozhodnom období rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne. (...) Vo vzťahu k referenčnému obdobiu pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času odvolací súd uvádza, že ak Zákon o hasičskom zbore pre nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času určuje obdobie 6 mesiacov, tak potom z právnej logiky vecí možno odvodiť, že v súlade s čl. 17 ods. 2 a 3 písm. b), ktorý umožňuje sa odchýliť od čl. 16 písm. b) Smernice stanovujúc maximálne štvormesačné referenčné obdobie, ide aj o určenie referenčného obdobia nad tento všeobecný rozsah prezumovaný v čl. 16 písm. b) Smernice, a teda pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času bolo pre rozhodnutie vo veci potrebné vychádzať zo 6 mesačného referenčného obdobia. Uvedenému zodpovedá aj povaha nerovnomerne rozvrhnutého pracovného času, pri ktorom potom logicky platí, že v rámci jedného rozvrhového obdobia môže byť rozsah pracovného času v jednotlivých týždňoch kolísavý, čo má svoje opodstatnenie aj v povahe (charaktere) vykonávanej práce. Považa takéhoto referenčného obdobia (6 mesiacov) potom vytvára aj racionálne podmienky pre zistenie priemerného týždenného pracovného času za sledované obdobie."

111. V ďalšej časti vyjadrenia sa žalovaný venoval nemajetkovej ujme. Uviedol, že žalovaný v bode III. odvolania sa vyjadruje k existencii nemajetkovej ujmy a k príčinnej súvislosti k údajne strateným 25 dňom čistého času v službe. Ide o rozdielny údaj zo strany žalobcu oproti jeho tvrdeniam zo žaloby, ktorý nepreukázal. Okrem uvedeného, táto zmena v jeho tvrdení naznačuje špekulatívnosť žaloby. Okrem toho, že žalobca neunesol dôkazné bremeno čo do otázky straty času, má žalovaný za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ani čo do otázky existencie nemajetkovej ujmy.

112. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal s predmetnou otázkou, cit.: „110. V prejednávanej veci teda žalobca neunesol ani bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno, vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy, rozsahu ujmy, príčinnej súvislosti a primeranosti požadovanej náhrady, z ktorého dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť. Napriek tomu, že žalovaný v priebehu celého konania poukazoval na to, že žalobca žiadnu konkrétnu ujmu netvrdí, žalobca neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodíť, v čom konkrétne pocítoval ujmu na súkromnom a rodinnom živote, resp. na jeho zdraví. Žalobcova argumentácia v konaní bola len všeobecná, pričom žalobca ani konkrétne netvrdil, ani nepreukázal dopad prekračovania maximálneho týždenného pracovného času na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho zdravie, prípadne iné sféry jeho súkromného života."

113. Všeobecné odkazy žalobcu na nedokázané tvrdenia ohľadom straty času, pričom žalobca bezpochyby predložil konajúcemu súdu prepočty v rozpore s judikatúrou SD EÚ, smernicou 2003/88/ES ako aj s výkladovým oznámením Komisie nemožno považovať za preukázanie existencie nemajetkovej ujmy.

114. Žalobca vo svojom odvolaní uvádza, že štát dlhodobo ignoruje protesty a potreby príslušníkov HaZZ. Žalovaný ale neviduje žiadnu žiadosť vo vzťahu k zmene plánu služieb. Dokonca ani sám žalobca netvrdil, že by akokoľvek požiadal o zmenu služobného času, resp. že by vopred nepodpísal ktorýkoľvek plán služieb na ktorýkoľvek mesiac, teda ani on sám neurobil žiadne kroky vedúce k prípadnej zmene jeho vlastného plánu služieb, dokonca si ani nepožiadaval o náhradné voľno. Žalovaný považuje predmetné tvrdenia žalobcu za zmaťoché.

115. Pokiaľ žalobca uvádza hypotetické situácie ohľadom jeho zdravia a bezpečnosti na pracovisku, počas konania žiadne negatívne následky na jeho zdraví ani len netvrdil, dokonca priamo zo zákona o HaZZ vyplýva, že keby nejaké mal, tak by nebol spôsobilý na výkon práce hasiča. Žalovanému rovnako

nie je zrejmé, ak žalobca tvrdí, že chcel tráviť viac času doma s rodinou, prečo si namiesto finančnej odmeny nevyžiadal náhradné voľno (v plachtách by bolo označené ako „NV“ (§ 1 16 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.), dokonca ani v tomto konaní nežiada náhradné voľno.

116. Žalobca ani jedno tvrdenie v odvolaní v konaní nepreukázal žiadnym dôkazom, pričom aj v odvolaní odkazuje iba na jeho vlastný výsluch, z ktorého bezpochyby vyplynuli práveže opačné závery než tie, o ktorých to v odvolaní tvrdí.

117. K dôkaznému bremenu sa žalovaný nemôže stotožniť so zarážajúcim tvrdením žalobcu, že by žalobca nebol povinný vždy a za každých okolností preukázať, aké konkrétne negatívne následky v jednotlivých oblastiach jeho života v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice v relevantnom období nastali (bod V. odvolania). Žalobca tvrdí, cit.: „Dôkazné bremeno žalobcu má byť preto primerané a spočívať v preukázaní samotného zásahu a jeho dôsledkov v širšom kontexte, nie v podrobnej analýze každého konkrétneho aspektu, na ktorý malo vplyv konanie žalovaného.“ Žalovaný považuje predmetné tvrdenia žalobcu za špekulatívne. Ak by sme prijali závery žalobcu, tak by sme dospeli k záveru, že de facto konania o náhradu nemajetkovej ujmy by stratili zmysel, ak by v nich nebolo potrebné dokazovať existenciu nemajetkovej ujmy.

118. Ako sám žalobca uviedol, tak v prvom rade je povinný preukázať porušenie ustanovení smernice 2003/88/ES, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie neunesol dôkazné bremeno ani čo do tejto otázky. V týchto otázkach netreba ignorovať ustálenú súdnu prax v otázkach dôkazného bremena vyplývajúcu napríklad z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/29/202 I zo dňa 31.01.2023, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/14/2013 zo dňa 23.11.2014, uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.08.2018 a uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 271/2018 zo dňa 19.04.2018 či nález Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 424/2012 zo dňa 06.11.2014. Žalovaný z opatrnosti poukazuje aj na rozhodnutie Súdneho Dvora EÚ vo veci Konle C-302/97, z ktorého vyplýva, že aj jednoznačný rozpor s právom EÚ nemusí automaticky zakladať vznik zodpovednosti, pokiaľ je vnútroštátna úprava ospravedlnená napr. všeobecným záujmom.

119. Dôkazné bremeno v spore nepredstavuje statický prvok, ale nasleduje konkrétny priebeh kontradiktórneho sporu, pri ktorom procesné strany procesne útočia alebo sa procesne bránia. Možno teda konštatovať, že v spore stíha dôkazné bremeno obe sporové strany, hoci nie v rovnakom rozsahu. Rozsah dôkazného bremena žalovaného sa odvíja od miery aktivity žalobcu. Ak je samotný žalobca v spore pasívny, unesie žalovaný jemu prislúchajúce dôkazné bremeno ľahšie, keďže mu v zásade stačí vierohodne spochybňovať nedôsledné skutkové tvrdenia žalobcu. Z uvedeného je nesporné, že dôkazné bremeno je na strane žalobcu a tento musí preukázať existenciu porušenia jeho práv a následne vznik nemajetkovej ujmy, pričom „koruna stromu“ bola počas celého konaní pred súdom prvej inštancie naklonená na stranu žalobcu, ktorému sa nepodarilo ani len preukázať porušenie újmného práva, t. j. prekročenie maximálneho týždenného priemerného pracovného času, tobož existenciu nemajetkovej ujmy.

120. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy (§ 13, ods. 2 Občianskeho zákonníka) musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia (§ 13, ods. 1 Občianskeho zákonníka), a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti.

121. Podľa R 29/2001, cit.: „Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“ (Rč 21/1995)

122. Okresný súd Trnava v bode 10 na stranách 22 - 23 odôvodnenia rozsudku č. k. 19C/29/2024-164 zo dňa 19.03.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol, konštatoval, že cit.: „... Žalobca ako poškodený hol povinný tvrdiť, aké konkrétne následky v dôsledku nesprávnej transpozície smernice v rozhodnom období nastali, a zároveň bol povinný svoje tvrdenia aj preukázať relevantnými dôkazmi. Súd opätovne zdôrazňuje, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodit' len zo samotne; nesprávne; transpozície smernice, bez ohľadu na to, aký to malo dopad na rozvrhnutie daného

pracovného času a aká (a či vôbec) bola ujma na jednotlivých stránkach života žalobcu. Žalobca mal preto povinnosť v prípade hodnoverne preukázať aj konkrétny rozsah dopadu nesprávnej transpozície smernice na jeho pracovný čas v rozhodnom období, b/ vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, c/ rozsah a intenzitu zásahu, d/ aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie či zmiernenie vzniknutej ujmy."

123. Mestský súd Bratislava IV v bode 92 a 93 na stranách 29 - 30 odôvodnenia rozsudku č. k. BS-S0C/33/2023-400 zo dňa 12.06.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol konštatoval, že cit.: „92. ...Subjektívne a ničím nepodložené tvrdenia žalobcu nemôžu predstavovať neoprávnený zásah do jeho osobnosti, o čom zaujal stanovisko aj Najvyšší súd SR, napr. v rozsudku zo dňa 19.5.2010, sp.zn. 5Cdo 108/2009: „Len (subjektívne) vnímanie navrhovateľky, že uvedeným postupom zamestnávateľa došlo k takémuto zásahu a v dôsledku ktorého to malo vplyv na jej zdravotný stav, ako aj spoločenské postavenie, prípadne na správanie sa osôb v jej okolí, nemožno považovať za založenie nároku na ochranu osobnosti a z toho vyplývajúce práva na poskytnutie primeraného zadosťučinenia a práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dovolací súd preto zhodne s názorom odvolacieho súdu má za to, že konanie odporcu nespĺňa znaky neoprávneného zásahu do osobnosti navrhovateľky, a nie je možné za takýto zásah považovať následok, ktorý subjektívne pociťovala navrhovateľka vo svojom pracovnom i osobnom živote." K vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa §13 OZ musí ako byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený (protiprávny). Musí teda ísť o zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom a tiež musí existovať príčinná súvislosť medzi takýmto zásahom a neoprávnenosťou zásahu. Ak ide o požiadavku žalujúcej procesnej strany na prisúdenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, musí súd zistiť v prvom rade mieru závažnosti zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, t.j. overenie, či k zásahu došlo v značnej miere. Súčasne je potrebné prihliadať aj k tomu, že táto forma zadosťučinenia je právnym inštitútom do istej miery výnimočného charakteru, ktorý sa uplatňuje len za splnenia zákonom stanovených predpokladov. Určujúcim je predovšetkým zistenie, že v konkrétnom prípade ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére fyzickej osoby, ktorom táto fyzická osoba objektívne najmä vzhľadom k povahe, intenzite, trvania a rozsahu pôsobenia nepriaznivého následku môže pociťovať a prežívať ako závažnú. Súd súčasne musí uvážiť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je jedným z čiastkových a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, ktoré vzniká vtedy, keď ostatné potencionálne satisfakčné inštrumenty na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačia. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí žalobcovi v konaní o ochranu osobnosti iba za zákonom stanovených podmienok, ktoré v prípade žalobcu neboli splnené. Pri vyjadrení miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiacia o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch musí mať súd preukázané, že sú tu reálne okolnosti nasvedčujúce tomu, že z hľadiska intenzity trvania rozsahu neoprávnenosti v konkrétnom prípade nepostačuje morálne zadosťučinenie."

124. Obdobný právny názor zaujal taktiež Mestský súd Bratislava IV v bodoch 90 a 91 na stranách 36 - 37 rozsudku č. k. 42Cos/1/2023-I 76 zo dňa 12.06.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol.

125. Okresný súd Trnava, pracovisko Piešťany, v bode 113 na strane 35 odôvodnenia rozsudku č. k. 106C/43/2024-436 zo dňa 05.06.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol, konštatoval, že cit.: „V žiadnom prípade nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície smernice prezumuje. Nesprávna transpozícia smernice totiž iba vytvára možnosť rozvrhnutia pracovného času žalobcu v rozpore so smernicou zo strany zamestnávateľa žalobcu, avšak tento môže urobiť rozvrhnutie pracovného času aj v súlade so smernicou. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby pre úspech v tomto spore postačovalo len preukázanie nesprávnej transpozície smernice, pretože bolo nevyhnutné v tomto spore aj preukázať konkrétne nepriaznivé následky v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou u konkrétneho žalobcu."

126. Okresný súd Trnava v bodoch 63, 64 a 65 na stranách 28 - 29 odôvodnenia rozsudku č.k. 106C/43/2024-43631C/40/2024-260 zo dňa 25.04.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol, konštatoval, že cit.: „63. V tu prejednáwanej veci mal súd za to, že samotnú nesprávnu transpozíciu smernice, ktorá umožňuje prekračovať maximálny týždenný pracovný čas príslušníka HaZZ, nemožno považovať bez ďalšieho za konanie (a to ani v prípade ak by došlo k porušeniu práv žalobcu zo smernice, k čomu súd nedospel) v dôsledku ktorého automaticky vzniká určitá ujma na osobnostných právach príslušníka HaZZ, ale túto ujmu je potrebné tvrdiť a preukázať. Žalobca nepreukázal žiadne konkrétne následky, ktoré mu mali na jeho osobnostných právach vzniknúť. Pre úspech v tomto konaní nestačilo preukázať iba nesprávne transponovanie smernice, ale aj konkrétne porušenie práv žalobcu zo smernice, vznik nemajetkovej ujmy a tiež príčinnú súvislosť medzi nesprávnym transponovaním smernice a vznikom nemajetkovej ujmy. V žiadnom prípade nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície smernice prezumuje. Nesprávna transpozícia smernice totiž iba vytvára možnosť rozvrhnutia pracovného času žalobcu v rozpore so smernicou zo strany zamestnávateľa žalobcu, avšak tento môže urobiť rozvrhnutie pracovného času aj v súlade so smernicou (ako sa stalo aj v tomto prípade). Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby pre úspech v konaní bola preukázaná len nesprávna transpozícia smernice, ale bolo potrebné preukázať konkrétne porušenie práv žalobcu zo smernice a konkrétne následky u konkrétneho žalobcu. Dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky stíha výlučne poškodeného, t.j. žalobcu (porovnaj napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. 1. ÚS 285/2018 zo dňa 15.08.2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 1/2012 zo dňa 12.01.2012).“

127. Okresný súd Trnava v bodoch 61 - 65, 68 na stranách 27 - 28 odôvodnenia rozsudku č. k. 31C/41/2024-175 zo dňa 09.05.2025, ktorým skutkovo a právne obdobnú žalobu zamietol, konštatoval, že cit.:

„61. Žalobca tak bol ako poškodený vo vzťahu k jemu spôsobenej ujme povinný tvrdiť aj, aké konkrétne následky v jednotlivých oblastiach jeho života v dôsledku nesprávnej transpozície smernice nastali, pričom zároveň bol povinný svoje tvrdenia aj preukázať relevantnými dôkazmi. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodiť len zo samotnej nesprávnej transpozície smernice bez ohľadu, na to, aká (a či vôbec) bola vzniknutá ujma na jednotlivých stránkach života dotknutej osoby. Žalobca mal povinnosť v prípade uplatňovania peňažnej náhrady hodnoverne preukázať, jednak vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života, rozsah a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie, či zmiernenie tejto vzniknutej ujmy.

62. Napriek tomu, že žalovaný v priebehu konania poukazoval na to, že žalobca žiadnu konkrétnu ujmu netvrdí, žalobca neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, v čom pociťoval ujmu na súkromnom a rodinnom živote, resp. na jeho zdraví. Žalobcova argumentácia v konaní bola len všeobecnou, pričom žalobca ani konkrétne netvrdil, ani nepreukázal, dopad uplatňovaného prekročovania maximálneho týždenného pracovného času na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho zdravie, prípadne iné sféry života.

63. V tu prejednáwanej veci mal súd za to, že samotnú nesprávnu transpozíciu smernice, ktorá umožňuje prekračovať maximálny týždenný pracovný čas príslušníka HaZZ, nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého automaticky vzniká určitá ujma na osobnostných právach príslušníka HaZZ, ale túto ujmu je potrebné tvrdiť a preukázať. Žalobca nepreukázal žiadne konkrétne následky, ktoré mu mali v súvislosti s vyššie uvedeným na jeho osobnostných právach vzniknúť. Pre úspech v tomto konaní nestačilo preukázať iba nesprávne transponovanie smernice, ale aj konkrétne porušenie práv žalobcu zo smernice, vznik nemajetkovej ujmy a tiež príčinnú súvislosť medzi nesprávnym transponovaním smernice a vznikom nemajetkovej ujmy.

64. V žiadnom prípade nie je možné vychádzať z toho, že vznik ujmy sa v prípade nesprávnej transpozície smernice prezumuje. Nesprávna transpozícia smernice totiž iba vytvára možnosť rozvrhnutia pracovného času žalobcu v rozpore so smernicou zo strany zamestnávateľa žalobcu, avšak tento môže urobiť rozvrhnutie pracovného času aj v súlade so smernicou. Z uvedeného vyplýva, že je vylúčené, aby pre úspech v konaní bola preukázaná len nesprávna transpozícia smernice, ale bolo potrebné preukázať konkrétne porušenie práv žalobcu zo smernice a konkrétne následky u konkrétneho žalobcu.

65. Dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky stíha výlučne poškodeného, t.j. žalobcu (porovnaj

napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 285/2018 zo dňa 15.08.2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 1/2012 zo dňa 12.01.2012).

68. Z výsluchu žalobcu ako dôkazného prostriedku nebolo možné mať za nepochybné preukázané, že by jeho pracovný čas hasiča (akokoľvek by bol nad rámec maximálneho týždňového pracovného času, čo v konaní preukázané nebolo) v rozhodnom období mal skutočne negatívny dopad na súkromný a rodinný život žalobcu alebo na jeho zdravie, resp. že by sa tým zasiahlo do jeho osobnostných práv. Z výsluchu žalobcu, ako jediného relevantného dôkazu, žiadne negatívne následky na fyzickom a psychickom stave žalobcu preukázané neboli. Pokiaľ ide o zdravotný stav, pri výsluchu žalobcu naopak uviedol, že jeho zdravotný stav je veľmi dobrý."

128. K plánu služieb žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie sa s predmetným dôkazom vysporiadal dostatočne. Súd nie je povinný a dokonca nemôže nahrádzať prácu žalobcu, zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, aby dohľadával konkrétne skutkové tvrdenia namiesto žalobcu. Priamo z § 132 ods. 2 CSP vyplýva, že opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Ak žalobca nesprávne interpretuje plán služieb, tak nie je povinnosťou súdu prvej inštancie a toľž odvolacieho súdu, aby zisťoval ex offo konkrétne tvrdenia z tohto listinného dôkazu. Sám žalobca dokonca netrval na vykonaní predmetného dôkazu na pojednávaní, keďže tento bol stranám sporu známy a ani žalovaný tento nespochybnil. Ide predsa o výkaz dochádzky žalobcu, v ktorom sú uvedené okrem pracovného času, tak aj dni voľna, dovolenky či iné skutočnosti.

129. Žalovaný sa nemôže stotožniť ani s názorom žalobcu, že údajne súd prvej inštancie ani len z predložených dôkazov neskúmal, či k prekročeniu pracovného času, či už v 6-mesačných alebo 7-dňových obdobiach, vôbec došlo. Žiaden súd v civilnom sporovom konaní ani len nemôže sám bez ďalšie skúmať konkrétne skutkové udalosti. Civilný sporový poriadok je ovládaný prejednacím princípom a teda ak žalobca nesprávne predkladá skutkové tvrdenia (ohľadom času odpracovaného nad rámec smernice, ktoré už počas konania zmenil), tak nie je úlohou súdu túto skutočnosť skúmať namiesto žalobcu. Jednalo by sa o podstatný zásah do zásady rovnosti sporových strán, ak by sa súd postavil do pozície obhajcu žalobcu. Súd prvej inštancie sa s predmetným dôkazom vysporiadal dostatočne a nemožno tak považovať § 365 ods. 1 písm. e) CSP za naplnený.

130. V závere vyjadrenia žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie vydal vecne správny rozsudok, ktorým správne zamietol žalobu v celom rozsahu a priznal žalovanému náhradu trov konania v plnej výške a navrhol rozsudok potvrdiť.

131. K doručenému vyjadreniu žalovaného k odvolaniu žalobca prostredníctvom svojho advokáta predložil písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že zotrúva na podanom odvolaní, poukazuje na v ňom uvedené argumenty, rozsudok nepovažuje za vecne správny, má za to, že sú naplnené všetky v odvolaní uvedené odvolacie dôvody a že predmetný rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie.

132. Žalobca má za to, že v priebehu celého konania dostatočne tvrdil a preukazoval nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla v súkromnom a rodinnom živote, ako aj porušením jeho práva na ochranu zdravia. Je možné sa stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že Smernica nebola implementovaná správne. Samozrejme, že len samotná nesprávna transpozícia nemôže spôsobiť nemajetkovú ujmu, avšak priamym dôsledkom nesprávnej implementácie je a bolo, že žalobca v skutočnosti slúži oveľa viac, ako predmetná Smernica umožňuje. Je zrejme, že tým prichádza o čas na seba, odpočinok a svojich blízkych. Žalobcovi tak bolo znemožnené viesť plnohodnotný život mimo pracoviska, venovať sa najbližším a sebe, v dôsledku čoho sa jeho medziľudské vzťahy nemohli rozvíjať. Nemenej podstatným je aj porušenie práva žalobcu na ochranu zdravia. Nemajetková ujma bola preukázaná najmä z výsluchu žalobcu, ktorý je jediným, kto môže autenticky popísať, ako negatívne dôsledky na jeho zdravie, rodinný a spoločenský život mala nadmerná pracovná záťaž a porušovanie jeho práv. Ignorovanie tohto dôkazu by znamenalo popretie zásady spravodlivého procesu a práv žalobcu na efektívnu súdnu ochranu. Pokiaľ žalobca preukázal, že reálne bol vystavený nadmernému pracovnému zaťaženiu v rozpore so Smernicou, dôkazné bremeno vo veci namietania tohto skutkového stavu sa presúva na žalovaného. Ten však len všeobecne a neúčinne popieral skutkové tvrdenia žalobcu. Žalobca má za to, že samotná nadmerná pracovná záťaž môže sama osebe byť dostatočným dôkazom zásahu do osobnostných práv každej fyzickej osoby, keďže každá fyzická osoba by ho vnímala ako podstatnú ujmu na svojom voľnom čase, čase s rodinou, priateľmi, na regeneráciu a podobne. Pri zistení formy satisfakcie je

nutné vychádzať nielen z počtu nadčasových hodín, ale prihliadať aj na celkovú intenzitu zásahu do života žalobcu, ako aj jeho trvanie. Akákoľvek iná forma satisfakcie ako náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, jednoznačne nie je v danom prípade dostatočná.

133. V ďalšej časti vyjadrenia žalobca zotrváva na názore, že referenčné obdobie šesť mesiacov nemožno použiť a je potrebné sa riadiť priamo výkladom čl. 6 písm. b) Smernice. Žalovaný neprijal žiadne také mechanizmy, ktoré by stanovili, kedy, aké referenčné obdobie začína a kedy končí, koľko trvá a aký je maximálny pracovný čas v ňom. Uvedené nie je možné zhojiť ani tvrdením, že čl. 16 a 17 Smernice sú priamo vykonateľné. Štátu bola daná len možnosť upraviť si obdobia odlišne, čo štát opomenul a za transpozíciu Smernice čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 16 a 17 vydáva ust. § 86 ods. 1 ZoHaZZ, s čím sa nemožno stotožniť. Je to práve štát, ktorý si svoju povinnosť nesplnil a je jeho zavinením, ak dochádza k rozsiahlym prekročeniam maximálneho pracovného času, oproti tomu, ako to umožňuje Smernica. Žalobca opakovane poukazuje na skutočnosť, že čas odpočinku (ako ho nazýva žalovaný), t.j. dovolenky, služobné voľná, náhradné voľná a pod., tvoria len zlomok celkového času, za ktorý sa uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Skutočným výkonom služby nad rámec Smernice žalobca strávil o 621,5 hodiny viac, než umožňuje predmetná Smernica. Súdny dvor judikoval opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01) a konštatoval, že pracovná pohotovosť sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Uvedené žalovaný absolútne ignoroval pokiaľ služobnú pohotovosť vykonávanú v hasičskej stanici ako pracovný čas nepovažoval, ani nezapočítaval do fondu pracovného času.

134. V závere podania žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

135. Žalovaný vo svojej duplike v celosti zotrval na svojej skutkovej a právnej argumentácii konštantne zastávanej od počiatku konania. Nestotožnil sa s právnym názorom žalobcu v jeho písomných, ako aj ústnych vyjadreniach, tobôž s názorom vyjadreným v odvolaní, a to z dôvodu odlišného právneho názoru, ktorý žalovaný prezentoval počas celého konania. Žalovaný účinne poprel tvrdenia žalobcu, a to od počiatku predmetného konania, vyvrátil argumentáciu žalobcu a zdôraznil neunesenie bremena tvrdení, ako aj bremena dôkazu žalobcom, pričom v podrobnostiach odkázal na obsah svojich písomných vyjadrení i ústneho prednesu z pojednávania vo veci samej.

136. Z repliky žalobcu je zrejmé, že neobsahuje novú, relevantnú argumentáciu, žalobca len opakuje už uvádzané tvrdenia z iných vyjadrení, ako aj odvolania. Žalobca v predmetnom vyjadrení neuviedol žiadne nové, tobôž nie relevantné tvrdenia, na ktoré by žalovaný už v priebehu konania nereagoval, tieto účinne nepoprel a neuviedol vlastnú skutkovú i právnu argumentáciu súladnú so smernicou i judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Žalovaný odkázal na obsah všetkých svojich písomných vyjadrení i ústny prednes z pojednávania vo veci samej.

137. Na podporu svojej právnej argumentácie žalovaný poukázal na právny názor Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/62/2025 -387 zo dňa 19.08.2025, ktorým odvolací súd skutkovo a právne obdobnú právnu vec posúdil tak, že zamietavý rozsudok súdu prvej inštancie v celosti potvrdil. Odvolací súd sa riadne vysporiadal s námietkami žalovaného a tieto vyhodnotil ako dôvodné, pričom sa s nimi v prevažnej časti stotožnil. Uvedené je možné zosumarizovať nasledovne: Tým, že odvolací súd vo svojom rozsudku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne a právne správny, potvrdil aj podstatnú časť argumentácie žalovaného, a to:

- 6 mesačné referenčné obdobia - súd prvej inštancie uviedol, že má za to, že ustanovenie § 86 ods. 1 zákona č.315/2001 Z. z. výslovne stanovuje toto 6 mesačné referenčné obdobie, ktoré upravuje smernica

- neutralizácia (nezapočítavanie dní riadnej dovolenky a PN) - s odôvodnením, že právo Európskej únie jednoznačne stanovuje, že pri výpočte maximálneho priemerného týždenného pracovného času sa obdobie platenej dovolenky a obdobie pracovnej neschopnosti nezohľadňuje, t. j. je neutrálne, a to v zmysle čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES: „Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne.“

- potreba individuálneho posudzovania - ako absolútne nepodstatné vyhodnotil aj odvolací súd argument žalobcu, že ako dôvod podania žaloby v rámci výsluchu uviedol, že sa po dohode s kolegami rozhodli

viacerí podať žaloby dôvodiac, že tým sledujú zmenu aj pre nových kolegov, čo je nepodstatné vzhľadom k uplatnenej nemajetkovej ujme, ktorá sa má skúmať individuálne,

- dôkazné bremeno preukázania vzniku nemajetkovej ujmy je na strane žalobcu -odvolací súd potvrdil závery súdu prvej inštancie, že nebolo zo strany žalobcu preukázané, že by mu v tejto súvislosti vznikla nemajetková ujma, pričom samotné porušenie práva Európskej únie ani nebolo natoľko závažné, aby mu založilo nárok na peňažnú náhradu; túto skutočnosť potvrdil aj výsluch žalobcu, z ktorého bolo zrejmé, že k žiadnemu zásahu do jeho súkromného a rodinného života nedošlo,

- preukázanie dostatočnej závažnosti konania spôsobilého privodiť ujmu:

- konajúci súd síce dospel k záveru, že Slovenská republika v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (a rovnako aj príslušníkov Horskej záchrannej služby) nesprávne transponovala čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku v konkrétnych okolnostiach prejednávaného prípadu však nebolo zo strany žalobcu preukázané, že by mu v tejto súvislosti vznikla nemajetková ujma, pričom samotné porušenie práva Európskej únie ani nebolo natoľko závažné. aby žalobcovi založilo nárok na peňažnú náhradu,

- uplatňovanie skrytých mzdových nárokov - záverom konajúci súd v krátkosti uviedol, že žalobca týmto spôsobom nemôže riešiť svoje mzdové nároky, resp. svoju subjektívnu nespokojnosť s mzdovým ohodnotením neaktívnej časti služobnej pohotovosti. Za týmto účelom mu právny poriadok priznáva iné právne prostriedky, najmä kolektívne vyjednávanie v štátnej službe.

138. V závere žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie vydal vecne správny rozsudok, ktorým správne zamietol žalobu v celom rozsahu a priznal žalovanému náhradu trov konania v plnej výške. Navrhol Krajskému súdu v Trnave, ako súdu odvolaciemu, aby napadnutý rozsudok potvrdil.

139. Ďalšie podania v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

140. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v intenciách podaného odvolania dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je sčasti dôvodné, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. c) v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

141. Predmetom odvolacieho prieskumu, v rámci ktorého je odvolací súd viazaný nielen rozsahom, ale i uplatnenými odvolacími dôvodmi, bolo posúdiť, či v danom prípade došlo k naplneniu žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. e) CSP, že prvoinštančný súd nevykonal navrhované dôkazy, § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci tak, ako ich žalobca špecifikoval v podanom odvolaní popísanom vyššie.

142. Prvoinštančný súd vychádzal z toho, že žalobca svoj nárok uplatnený žalobou skutkovo vymedzil tak (a takto ho urobil predmetom posúdenia súdom), že ide o nemajetkovú ujmu žalobcu s poukazom na porušenie práva žalobcu na ochranu zdravia, na súkromie a rodinný život, a to z dôvodu, že musel na úkor svojho zdravia, súkromia a rodinného života po práci reálne odpracovať viac, ako v zmysle smernice odpracovať mal a mohol, pričom prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojej rodine, priateľom, rekreácii, vzdelávaniu, záľubám, športu, cestovaniu, starostlivosti o domácnosť a činnostiam každodenného života. Zároveň žalobca tvrdil, že jeho pracovný čas v uplatňovanom období presiahol opakovane hranicu 48 hodín týždenne, a to celkovo o 877,5 hodín nad rámec takto stanoveného maximálneho týždenného pracovného času. Na pojednávaniach v tomto spore žalobca uviedol, že z uvedeného celkového počtu 877,5 hodín reálne odpracoval 604 hodín viac, než 48 hodín v týždni v

období od 24.5.2021 až do 21.1.2024 (napriek tomu, že predmetom sporu je obdobie do 31.12.2023 - pozn. súdu).

143. Prvoinštančný súd uzavrel, že v prejednávanej veci žalobca neunesol ani bremeno tvrdenia, ani dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy, rozsah ujmy v príčinnej súvislosti a primeranosti požadovanej náhrady, z ktorého dôvodu bolo potrebné žalobu zamietnuť.

144. Odvolací súd sa s uvedeným záverom prvoinštančného súdu nestotožňuje. V danom prípade bolo nevyhnutné zohľadniť, že uvedeným postupom došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd chránených ústavou a to v čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, v čl. 36 Ústavy SR, podľa ktorého zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky; zákon im zabezpečuje najmä d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a e) primeraný odpočinok po práci, ako i v čl. 40 Ústavy SR, podľa ktorého každý má právo na ochranu zdravia.

145. Podľa názoru odvolacieho súdu relevantnou v danom prípade je už samotná skutočnosť, že v dôsledku nesprávnej transpozície smernice došlo v rámci referenčných období k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času, čo logicky znamená, že žalobca musel v danom období odpracovať viac ako bol v zmysle smernice povinný a to nesporne na úkor svojich osobnostných práv, v dôsledku čoho došlo k porušeniu citovaných ústavných práv. S ohľadom na povahu škody nie je nevyhnutné, aby žalobca predložil dôkazy na svoje tvrdenia, akým konkrétnym spôsobom sa ho nesprávna transpozícia smernice osobne dotkla. Dôležitým aspektom pre posúdenie ujmy je objektívne kritérium a to, že žalobcovi bolo v dôsledku porušenia práva únie zasiahnuté do jeho osobnostných práv zaručených ústavou. Odvolací súd je toho názoru, že predmetný zásah do osobnostných práv žalobcu vyvolaný žalovaným, je spôsobilý u každej jednej fyzickej osoby objektívne vyvolať ujmu, ktorú odôvodnene vníma ako podstatný zásah do svojho súkromia. Iba pokiaľ dotknutá osoba tvrdí, že rozsah jej ujmy bol vyšší ako takto objektívne predpokladaný, je potrebné, aby túto skutočnosť preukázala. Podľa presvedčenia odvolacieho súdu v danom prípade postačuje už samotné zistenie, že v referenčnom období k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času skutočne došlo a to v nie zanedbateľnom rozsahu, keďže je dôvodné všeobecne predpokladať, že uvedený zásah nevyhnutne musí mať negatívny dopad na osobný život dotknutej osoby a v závislosti od intenzity je objektívne spôsobilý zapríčiniť závažnú ujmu na osobnostných právach dotknutého hasiča. Uvedené by neplatilo len v prípade preukázania iba nízkeho stupňa závažnosti zásahu, ktorý by v konkrétnej veci neodôvodňoval materiálnu satisfakciu (II.ÚS 424/2012 zo 6.11.2014). Otázka intenzity tohto zásahu bude mať potom vplyv na ustálenie výšky primeraného zadosťučinenia.

146. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na rozsudok Súdneho dvora z 19.11.1991 v spojených veciach C-6/90 a C-9/90 (Francovich) v bode 58, podľa ktorého nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 počas obdobia dotknutého vo veci samej bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora, musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie, a preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná pre uznanie existencie nároku na náhradu škody (t.j. existencia škody). Podľa rozsudku Súdneho dvora zo 14.10.2010 vo veci C-243/09 Günter Fuß proti Stadt Halle, prekročenie priemerného maximálneho týždenného pracovného času upraveného v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje samo osebe porušenie tohto ustanovenia a nie je potrebné preukázať ešte aj osobitnú ujmu (bod 53 rozsudku). Vzhľadom na to, že cieľom Smernice 2003/88 je zabezpečiť bezpečnosť a zdravie pracovníkov uplatnením dostatočného odpočinku zákonodarca Únie sa domnieval, že prekročenie maximálneho týždenného pracovného času upraveného v tomto čl. 6 písm. b), ktorým sa pracovníkovi odníma takýto odpočinok, mu z tohto dôvodu samo osebe spôsobuje ujmu, keďže znamená zasahovanie do jeho bezpečnosti a zdravia (bod 54). Vnútroštátna právna úprava, aká je v konaní vo veci samej, ktorá upravuje v prípade pracovníkov zamestnaných ako hasič v zásahovej službe, pracovný čas prekračujúci maximálnu hranicu pracovného času uvedenú v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88, predstavuje porušenie tohto ustanovenia a to bez toho, aby bolo potrebné dokazovať ďalej existenciu osobitnej ujmy, ktorú utrpel pracovník (bod 55).

147. Zamietnutie žaloby prvoinštančný súd odôvodňuje aj tým, že žalobca počas výsluchu uviedol, že pred vstupom do zboru bol oboznámený ako bude fungovať jeho rozvrhnutie služobného času a napriek tomu do zboru vstúpil, hoci si v rámci prevenčnej povinnosti uvedený vstup mohol a mal zvážiť, prípadne sa zamestnať u iného zamestnávateľa. Zároveň nebolo preukázané, že by žalobca namietal proti rozpisu

služieb alebo proti prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času u zamestnávateľa a teda nie je možné dospieť k záveru, že by si žalobca splnil prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka.

148. V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku zo dňa 25.11.2010 vo veci C- 429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle v obdobnom prípade uviedol, že povinnosť dotknutých pracovníkov najprv požiadať svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania tohto ustanovenia (článku 6 písm. b) Smernice 2003/88) na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia, má za následok, že orgánom dotknutého členského štátu sa umožní, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňaté z ich dodržiavania (bod 83). Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 ani zďaleka nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek spojených s týmto ustanovením (bod 84). Nadväzne Súdny dvor odpovedal na druhú časť druhej otázky tak, že právo Únie bráni takej vnútroštátnej právnej úprave o akú ide vo veci samej, ktorá podriaďuje právo pracovníka zamestnaného vo verejnom sektore na náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 zo strany dotknutého členského štátu podmienke, aby o dodržiavanie tohto ustanovenia najskôr požiadal svojho zamestnávateľa (bod 90).

149. Z citovaného, vzťahujúceho sa aj na daný prípad, je potrebné vyvodiť, že žalobou uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku prekročenia limitu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného čl. 6 písm. b) Smernice č. 2003/88 ES nemôže byť podmienený tým, či žalobca predtým namietal proti rozpisu služieb a prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času u svojho zamestnávateľa a teda tým, či si ne/splnil prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 OZ.

150. Prvoinštančný súd pri zamietnutí žaloby tiež argumentuje tým, že žalobcovi nič nebránilo a nebráni domáhať sa svojho nároku prostredníctvom žaloby podanej voči zamestnávateľovi a domáhať sa dodržiavania čl. 6 písm. b) Smernice.

151. Z viacerých rozhodnutí SD EÚ ale vyplýva, že jednotlivci sú oprávnení dovoľávať sa ustanovení danej smernice pred vnútroštátnymi súdmi priamo voči štátu a to či už v prípade, že štát smernicu včas neimplementoval, tak i v prípade, že ju implementoval nesprávne (bod 103 rozsudku Súdneho dvora zo dňa 5.10.2014 v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 - Pfeiffer). Zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie... platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu uhradiť (bod 45 a 46 rozsudku Súdneho dvora zo dňa 25.11.2010 vo veci C- 429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle). Právo Únie navyše nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť takéhoto verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi takýmito opatreniami vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát (bod 61 rozsudku Súdneho dvora zo dňa 25.11.2010 vo veci C- 429/09 Günter Fuß proti Stadt Halle). Podľa rozsudku Súdneho dvora z 19.11.1991 v spojených veciach C-6/90 a C-9/90 (Frankovich) zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré mu možno pripísať, je v systéme Zmluvy obsiahnutá. Povinnosť členských štátov nahradiť tieto škody má svoj základ aj v článku 5 Zmluvy, ...právo Spoločenstva ukladá zásadu, podľa ktorej sú členské štáty povinné nahradiť škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré im možno pripísať. (bod 35, 36, 37).

152. Z citovaných rozhodnutí Súdneho dvora vyplýva, že zamestnanec môže uplatniť nárok z titulu porušenia ustanovení smernice priamo voči štátu, bez ohľadu na prípadnú danosť súbežnej zodpovednosti zamestnávateľa. Žalobca teda v danom prípade postupoval správne a nepochybil, keď si predmetný nárok uplatnil priamo voči štátu.

153. Odvolací súd sa ale zhoduje s názorom prvoinštančného (bod 123 a 124 rozsudku), že v konaní bolo sporným, či žalobca v uplatňovanom období reálne odpracoval o 877,5 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Žalovaný nespochybňoval plán služieb predložený žalobcom (tzv. plachta) ako taký, ale iba výpočty, ku ktorým žalobca dospel, keď vychádzal z tohto plánu. Žalovaný konkrétne namietal, že žalobca pri výpočte uvedených hodín nesprávne započítal aj čas dovolenky a dni plateného voľna, čím žalovaný účinne spochybnil výpočet v tabuľke predloženej

žalobcom. Po výhradách žalobcu, aj po predbežnom názore konajúceho súdu, žalobca pripustil, že by možno mal súd vychádzať z presahu 604 hodín reálne odpracovaného času žalobcom v období od 24.5.2021 do 21.1.2024. Žalobca pritom vychádzal aj z obdobia, ktoré nie je predmetom tohto sporu, konkrétne z januára 2024. Prvoinštančný súd správne poukazuje na to, že na účely určenia rozsahu prípadnej ujmy nebolo možné vychádzať z fondu pracovného času, pretože tento pojem nie je totožný s pojmom pracovný čas v zmysle smernice. Vychádzajúc z definícií pojmov pracovný čas a čas odpočinku v čl. 2 smernice, je zrejmé, že čas dovolenky a voľna nemôže spadať pod pojem pracovný čas, ale ide o čas odpočinku. Fond pracovného času slúži len na výpočet platu, a sú v ňom zahrnuté všetky tie hodiny, za ktoré patrí žalobcovi plat. Nie všetky takto zahrnuté hodiny sú však reálne odpracovanými hodinami, keďže sú v ňom zahrnuté aj dovolenka a rôzne dni plateného voľna (ako napr. služobné voľno, náhradné voľno za prácu vo sviatok, práceneschopnosť, návšteva lekára, sprevádzanie rodinného príslušníka,...). Fond pracovného času teda nie je ukazovateľom počtu reálne odpracovaných hodín. Napriek tomu žalobca aj odpočinok zarátaval medzi odpracované hodiny, a od týchto odvíjal svoje výpočty, hoci za odpracované hodiny by mal zarátavať iba hodiny strávené v práci alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby. Vzhľadom na uvedené v konaní nebol preukázaný žalobcom tvrdený rozsah hodín 877,5 hodín nad rámec maximálneho týždenného pracovného času v rozhodnom období.

154. Vzhľadom na to, že v tomto prípade vo vzťahu k špecifikácii a vyčísleniu uplatňovaného nároku išlo o podstatné a rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa sporu, po zistení že žalobca pripustil nižší presah 604 hodín reálne odpracovaného času žalobcom v rozhodnom období a po skonštatovaní, že žalobca vychádzal aj z januára 2024, ktoré obdobie nie je predmetom tohto sporu (bod 123 preskúmaného rozsudku), prvoinštančný súd mohol a mal v zmysle § 150 ods. 2 CSP na zistenie daných podstatných a rozhodujúcich skutočností žalobcu vyzvať na ďalšie skutkové tvrdenia, resp. ich doplnenie, najmä o prehľadnú a preskúmateľnú špecifikáciu vyčíslenia žalobcom uplatneného nároku.

155. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že povaha daného neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu, vždy s prihliadnutím na preukázaný rozsah (intenzitu porušenia), môže odôvodňovať právo na primerané zadosťučinenie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), keď iná forma zadosťučinenia (§ 13 ods. 1 OZ) by bola nepostačujúca. V otázke náhrady nemajetkovej ujmy je potom potrebné vychádzať zo zásady primeranosti, ktorá musí odzrkadľovať mieru intenzity zásahu do práv poškodeného žalobcu. V danom prípade bude preto v tomto smere nevyhnutné zohľadniť porušenie maximálneho priemerného týždenného času stanoveného danou smernicou, s potrebou zistenia v koľkých referenčných obdobiach v žalovanom čase k porušeniu tohto limitu došlo, ako aj zistenie intenzity presahu maximálneho priemerného týždenného pracovného času v rámci týchto referenčných období, ktoré je potrebné súdom ustáliť, v ktorých k porušeniu limitu skutočne došlo. Pre účely ustálenia primeranej výšky náhrady ujmy pritom nebude rozhodujúci výlučne číselný presah hodín nad limit 48 hodín priemerného týždenného pracovného času. Záver o primeranosti musí zohľadňovať všetky aspekty porušenia práva na maximálny priemerný týždenný pracovný čas. To neznamená, že žalobca nemôže ako východisko použiť určitý matematický výpočet k ustáleniu výšky ujmy. Konečným kritériom ale musí byť vždy aspekt primeranosti tejto náhrady k okolnostiam a následkom nezákonného zásahu do sféry poškodeného žalobcu.

156. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi/stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi/stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka/strany konania, ktorú nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov/strán konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na každú otázku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava (II. ÚS 78/05). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu odvolateľa zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, vzhľadom na uvedené závery už irelevantnú a nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, i s poukazom na princíp hospodárnosti konania (čl. 17 OSP), odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

157. S poukazom a vyššie uvedené odvolacím súdom, po vyčerpaní relevantnej odvolacej argumentácie žalobcu, po zistení, že preskúmaný rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím bol naplnený uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, bolo potom potrebným, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie s použitím § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

158. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní, súc pritom viazaný vyslovenými právnymi názormi odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude uplatnený nárok žalobcu znova posúdiť a vo veci opätovne rozhodnúť. Pri posudzovaní, či žalobca splnil podmienky na náhradu nemajetkovej ujmy, bude potrebné prihliadnúť aj na to, či žalobca preukázal rozsah v akom vykonával práce nad rámec maximálnej hodnoty priemerného týždenného pracovného času (i s použitím cit. ust. § 150 ods. 2 CSP), správne ustáliť referenčné obdobie, ktoré má priamy dopad na zistenie rozsahu porušenia čl. 6 písm. b) Smernice EP a Rady č. 2003/88/ES, teda v koľkých referenčných obdobiach došlo k prekročeniu hranice 48 hodín, pričom vyriešenie tejto otázky bude mať dopad aj na posúdenie premlčania; následne z hľadiska primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy súd posúdi charakter a závažnosť zásahu do osobnostných práv, aj povahu samotného porušeného práva žalobcu. Výsledky vykonaného dokazovania súd vyhodnotí v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP, najmä so zameraním sa na sporné otázky. Súd prvej inštancie sa pritom starostlivo vysporiada so všetkým rozhodným, čo vyšlo v konaní najavo, včítane argumentov protistrany. Rozhodnutie potom náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodní a v novom rozhodnutí rozhodne znova o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj o nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

159. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).